

fione laudis Linvasis psal.]
Aug⁹ v. i psalterio qd̄ ē vas
psal. **Hugo** v. l. m
p̄sois ecclesiasticis q̄ sūt vasa psal
morū. Quis at̄ ofitec̄ eccā subiu
git dices [veritate[m] tuam deus.]

Cassi. v. q̄ d̄m̄ p̄missa cōplen
da sunt [psallam tibi
in cytha] **Aug⁹** p̄ cytharā q̄ ē
ra] **Aug⁹** instrum̄tuz cō
cauū. a ab inferiori reddat sonū. in
telligit̄ caro. psallā ergo in morti
ficacōe carnis tibi q̄ es [sais isrl.]

Hugo v. s̄āctificator xp̄iano
rū cōtemplatuz te p
fite opantem **E**xultabunt labia
mea cum cātauero tibi.] v. letis a
hilaris ero i laudādo te. i psalmo
dia. a in oratione mea. **E**t nō tātū
ore laudabo te. s. [a anīa mea] lau
dabit. **I**uxta illud ap̄t̄i. v. ad ehoz.
xij. psallā spū. psallam a mēte. a
abbidit. quā redemisti. p̄cio sangui
nis tui. **A**līter mystice **E**xultabunt
labia mea. **I**nteriora v. intellectus
a affectus. **L**ei cātauero tibi.] i eccā
de q̄b̄ labijs dicit psal. alio loco
diffusa est gratia in labijs tuis.

Cassi. **R**ave hoc spūaliter itel
ligēs adiecit. **L**a anima
mea. **Q**uā redemisti. **I**pa ḡ gaud;
in labijs interi⁹ q̄b̄ tacte clamat
ad d̄m̄. **N**ec solum confitebor hī
anima mea. **E**t a lingua mea
tota die.] v. assidue [meditabit iu
sticiā] **Rico** v. ex meditacōe
tuā.] **Rico** cordis ofitebit iu
sticiā tuā. cū confusio reueriti fue
rit q̄ q̄eunt.] **Hugo** v. demōes
mala m̄.] **Hugo** q̄ tūc cōfū

dunt̄ cū hō incipit facere p̄m̄az. **E**t
reuerent̄ v. timēt. cū fortit̄ p̄seuerat
et sup̄at tēptacōes eoz. **V**el ana
gogi **Col.** que ē mystica locucō
ce. **Col.** de sup̄nis p̄t̄ id̄ v. v. h̄
culis expo. **Cassi.** **L**ingua sua;
m̄. v. v. v. **Cassi.** dicat et̄nalit̄
meditaturā eē iusticiā dei v. corpis
sb̄am. q̄ tūc plenissime laudes d̄m̄
meditabit̄ q̄n̄ regnuz ei⁹ in illa re
surrectōe mortuoz p̄cepit. **L**ei ofi
sio iueriti fuerit q̄ q̄eunt mala m̄.]
Qdytiq̄ plenissime tunc fiet. q̄n̄ a
dexteris iusti et a sinistris ip̄ij fue
rint collocati. **T**ūc ḡ secure exulta
cōis tps̄ ē s̄c̄s. q̄n̄ iā locū d̄n̄ acōis
ip̄ij nō habebūt. a letabunt̄ iusti
cū maloz oim̄ t̄m̄n̄ aduenerit. a
tō d̄ns sine fine cesset in q̄ xp̄ia
noz p̄manet̄ in defecta peticio.

Col. **C**ū totus hic ps̄ grāz d̄m̄
q̄ ḡtis dat̄ sum̄a itēcōne
cōmēdet. humilit̄ dep̄cemur eū vt
grā ip̄s̄ sic nos sp̄ p̄ueniat a seq̄
tur. q̄n̄ ea sp̄ meditemur in cor
de atq̄ cōpleam⁹ in ope. q̄ b̄n̄pla
cita sue sūt volūtati. **C**ui ē honor et
gloria in secula seculoz. **A**mē.

Psalm⁹ lxxi.

Deus iudiciū
Titulus in salomōne
Mi. dicit̄ hebrei mo
fiores n̄i. q̄ d̄s fecit hūc psalmū
orās p̄ filio suo salomōe vt regnū
sb̄ manu sua p̄rosperaretur i iusti

tia et veritate. et ideo intitulatur a salomone tanquam ab eo pro quo fiebat ora.

Iero. Sed hoc penitus stare non potest iste psalmus. intelligatur de salomone filio david. quia salomon non dicitur visus ad terminos orbis terrarum sicut iste psalmus de filio regis de quo loquitur innumerat.

Coll. Vnde secundum Iero. August. et Cassiodorus. iste psalmus est

aperta de christo rege qui est verus salomon.

Cass. quod ipse homo pacificus. nempe diabolus versuta deceptor ad creatoris sui reuocat obsequium. ipse est enim mediator dei et hominum. hodieque interpretatur per

Aug. Per quem ex inimicis accepta remissione peccatorum reconciliamur deo. Vnde apostolus ait. Cum inimici essemus reconciliati sumus deo pro merito filii.

Glo. Psalmus igitur eius. iste dirigitur in salomonem in christum qui est vere pacificus.

Cassio. prout ipsius verba testantur cum dicit. Pacem meam do vobis pacem meam relinquit.

Aug. Non pacem quam vobis. nouit et querit hic mundus. sed illam pacem de qua dicitur apud prophetam dato eis solacium verum. pacem super pacem. cum scilicet paci reconciliationis addit pacem immortalitatis.

Propheta denuncians. **Qui** christi potentate iudicaria dirigit sermonem suum ad deum patrem. d.

Deus pater. Iudicium tuum regi da. Hoc factum legimus in euangelio Johis ubi ait. Pater omne iudicium dedit filio. et iustitiam tuam.

et potentatis predicte executionem. filio regis. et christo qui secundum deitatem est filius regis eterni patris. Et secundum humanitatem filius david regis ut habet **Mat.** et secundum utramque naturam data est ei potestas iudicaria. Licet enim eadem sit potestas patris et filii in diuinitate: tamen illa habet filius a patre sicut a seipso. scilicet secundum humanitatem data est christo potestas quia in extremo iudicio apparebit in forma humana in qua fuit iudicatus coram pilato. Appareuit tamen coram pilato in natura passibili. sed in iudicio apparebit in natura gloriosa. **U**dicare populum tuum. Hoc continuatur ab eo quod predicte. da iustitiam tuam filio regis. **I**udicare. id est ad iudicandum adu. populum tuum. scilicet christianum qui est populus patris acquisitus sanguine filii sui. in iusticia. reddendo ei secundum meritum. et pauperes tuos.

Cassio. Pauperes dei sunt qui mundana supbia delicta humilitati se pro omnia tradiderunt. Nam si pauper supbiat: non est dei pauper: et si locuples humilitatem diligat: non est seculi diues. **I**udicare ergo veros tuos pauperes. **I**ero. ut presentem iudicio. **Mat. v.** Beati pauperis spiritus. qui ipsi est. et regem.

Coll. Nec solum da filio regis presentem iudicium sed fac illud pro predicatoribus tuis diuulgari per totum mundum.

Vnde subdit. **S**uscipiant motes pacem populo. **Cal.** per motes apostoli et apostolici viri intelliguntur qui ad

superna firmiter eleuati: celesti gratie primant. de quibus psalmus. **Q**ui pulueri super montes preces annunciantis et

predicatis pacem. **I**ti g tales [pa
 cem.] r xp̄; suscipiat̄ fidei populo
 predicandum. **E**t colles iusticiā.
Colles dicit ceteros btōs gradu i
 feriores et apostolos sequētes q̄
 eciam suscipiant iusticiā r christi
 man data. **D**einde sb̄dit
 p̄dicare. **N**ico. p̄pheta ad os
 tendendū q̄ p̄phetia sua esset actu
 in aduentu dñi adimplēda. **L**u
 dicabit iudicio discretionis. pau
 peres ppli videlz. **I**ero. **V**t pro
 p̄phas r ap̄los. **I**ero. eo pau
 peres facti celestib⁹ regnis locuple
 tenē. **E**t saluos faciet filios pauperū.
 r imitatores ap̄loy q̄ p̄ eoy p̄di
 cationē christo crediderunt. **L**a hu
 miliabit calu. **C**ass. Calumnia
 mmiatorem. **C**ass. cor ē q̄ inno
 centiam alienam in reatū m̄itē ex
 quisita machinatione perducere.
 q̄s diabolo ogree videt̄ aptatū qui
 humanum genus suis fraudibus
 tot seculis probat̄ impetere. **I**nu
 dere enim hunc spiritualem tyrā
 num humiliabit dominus quādo
 illo cum perfidis damnato fideles
 se viderint regnare cum christo.
Aug. **V**el dyabolus dicit̄ est
 calumniator. quia per ca
 lumnias in deorum occidit cristuz
 in quem nullum peccatum potuit
 inuenire. **H**unc calumniatorem di
 abolu xp̄s humiliavit q̄n p̄ suam
 resurrectionē ei abstulit r̄gnū mor
 tis cui⁹ ille pt̄atem gerebat ita vt
 ex vno hōie quez decapat omēs p̄
 morē trahēt ad damnationē. **E**t
 dyabolo sic hūiliato xp̄s p̄mane
 bit cū sole. r cū p̄re cui⁹ ip̄e ē splē

di q̄a victo dyabolo p̄ resurrectionē
 nē sedet ad d̄p̄eram p̄is vbi iā nō
 moriē a mors illi vltra nō d̄nabit̄.
Let. **I**h̄c. **L**a. **L**unā. **T**anq̄ p̄mogeni
 tus a mortuis p̄cedēs eccāz q̄ mor
 taliū decessione r successione tanq̄
 luna deficit. r crescit. **I**n generatio
 nē r gene. **N**ico. **C**onsequenter
 rationē. **N**ico. **O**ñdit de isto iu
 dice dño ōro quō remt̄ in hūc mū
 dum. **D**escendit sicut pluuia i vel
 lus. **I**q̄ sicut pluuia cadens in vel
 lūliū facit strepitū. sic christ⁹ sua
 uitera imperceptibiliter descendit
 in virginem per suam incarnatio
 nem ita q̄ latuit etiā mundi prin
 cipem sez. **C**ass. **S**ed confidere
 demonem. **C**ass. **M**us tante rei
 qual similitudo sit posita. **V**ellera
 lane sic aquam recipiunt vt nulla
 diuisione rumpant̄. et iterū sic red
 dunt a quaz receptā vt in suis inte
 gritatib⁹ per. **N**ico. **S**ic cristus
 seuerent. **N**ico. **F**uit concep
 tus r natus absq̄ corruptione vir
 ginis. **L**et sicut stillicidia stillantia
 super terrā. que cū quādā suauita
 te cadūt in eā. vel q̄ cū abundātia
 gr̄az remt̄. **H**ec aut̄ oīa dicunt̄ ad
 oñdendū benignitatē et humilita
 tem christi in suo p̄mo aduentu.
Iero. **R**ies in dieb⁹ ei⁹. **J**am
 cū opabit̄. **L**iusticia. **S**. fides
 opa p̄is. **N**. catholica q̄ conti
 net perfectam iusticiam. **L**et abun
 dantia pacis. **H**oc exponūt aliqui
 vt **Jerominus** de pace temporali q̄
 fuit per ortem ymuerſū tpe natiui
 tatis xp̄i. p̄pter q̄s **August⁹** cesar

tunc iussit populū per totū detē
numerari vt habet **Lu. ij.** Sed hoc
non bene concordat littere sequenti
qua dicitur donec auferatur luna
Iq̄ cito post natiuitatē dñi insurre
xerunt bella in iudea: iudeis ad inui
cem pugnantibus. ⁊ itē ⁊ tra ro
manos rebellantibus. S̄m q̄ dicit Jo
sephus li. de iudaeico bello. Et idē
melior exponit sic hoc de pace quaz
angeli clamauerūt in christi nati
uitate dicentes **Gl̄a** in excelsis deo
et in terra pax hominibus ⁊ bonē uolū
tatis. Et hoc pax consistit in tranq̄li
tate sc̄ie q̄ permanet i iustis omī
tēp̄s q̄ in fi **Aug.** donec aufe
nem mūdi **Aug.** ratur luna
Per lunaz siḡta est ecc̄a q̄ p mor
talitatē carnis mutatur donec au
feratur ⁊ mortalitas ab ecc̄a fiat
immortalis per gl̄am resur̄e dñi
cum christo regnatura. Et non tñ
christi regnū erit pacatū: s̄ etiā la
tū ⁊ magnū. Vnde s̄ dicitur **Et** do
minabit̄ a mari **nico.** ⁊ per to
tū q̄ ad mare] **nico.** tam ter
ram: mari circūdatam. licet oceanus
sit vnum mare tñ s̄m sui p̄tes
diuisas varie noiat̄. vt p̄te ma
re orientale a p̄te occidentis Et dicit
a mari videlz orientali vsq̄ ad ma
re videlz occidentale dominat̄ crist̄.
q̄ in oībus istis fr̄is aliq̄ ēre p̄t̄
fide crist̄i p̄ predicationē ap̄lorū
q̄ in oēm terram ciuit̄ sonus eorū.
Cast. La a flūmine iordanis
vsq̄ ad finimos orb̄is tra
tū] Saluberrima regula sacri bap
tismatis e **Iero.** Totū hūc mū
manauit dum sua passi

one acq̄sitū atq̄ subiectū christo
dño p̄pha **Aug.** **Q**uam illo pi
testatur **Aug.** dent ethiopes Iq̄
iuxta sc̄am ad p̄dicationē **Mathei**
apostoli ad christū ouersi sunt sic
s̄ psalmo lxx. dictum ē **Ethiopia**
preueniet manus ei⁹ deo] ⁊ immi
ci illius terram lingent] .i. ethio
pes qui p̄us erant inimici eius p̄
idolatriā inclinauerunt se ad ip̄m
adorandū deuote acsi terraz p̄re de
uotione ⁊ humilitate uellent lingē
Aug. Vel per ethiopes a par
te totum omnes gentes ⁊
peccato **Cast.** quomā sicut illi
res siḡt̄ **Cast.** tērrimo corio
vestiuntur: ita anime delinquentū
sceleū obscuritate tenebrantur Et
hi ante illū prociidunt qñ se penitē
tie humilitate **nico** Et ad h̄ om̄
prosternunt **nico** plēnduz fu
it dictum **Isaie. xl.** Venient ad te
qui detrahebant tibi ⁊ adorabunt
vestigia pedum tuorum Vnde sub
ditur **Reges** tharsis ⁊ insule mu
nera offerent reges arabum et sa
ba dona **Hugo** Hoc imple
abducent] **Hugo** tū ē in die e
p̄ip̄hamie domini qua de his ēgi
omib⁹ fuerūt tres magi q̄ dño mu
nera ob **Glof** Cum quib⁹
tulerunt. **Glof** uenerūt insu
le de extre **Hugo** Vnde iste
mis terre. **Hugo** psalmus i
die predicto cantat̄. ⁊ iste vsus fre
quent̄ repetit̄ illa die. **Sequit̄** **Et**
adorabunt euz oēs reges: omnes
gentes seruient ei. **Petrus** cantor
Hoc uidemus impletum vt totū
accipiat̄ p̄ parte q̄ multi de oīb⁹

regibus a gentibus mundi sūt do-
mino per fi- dem reddi-
dem sibi cū **Calli**. causaz q̄re do-
mino christo ab vniuersis gētib⁹
seruiat. d. **Quia** liberabit paupe-
rem. v. p. l. m. christianuz. La potēte
v. a dyabolo. de cuius ptate dicit
Job penul. Non est ptas sup fraz
que ei valet. liberant dico
oparari. **Hu**. l. paupem cui
non erat adiutor. Et hoc nullus
ali⁹ q̄ dñs xps fecit. qz nec hō nec
angel⁹ nec lex nec libez arbitriuz
poterat hōiem p dituz liberare. nisi
tm̄ leo de tribu **Juda**. a christus vt
dicit apo. v. **P** Arcet pauperia in
opi. **Calli**. In quo generaliter
oēs hōines peccato-
res oñt. nam illi parciē qui in aliq̄
reatu detinent. Sed ne putaret vs
qz ab hoc tm̄ dñm parciē vt soluz
a tormētis debitis paupes libera-
ret. **Abdidit** et aias pauperuz sal-
uas faciet. vt quibus dimittit pec-
cata: eis a premia futura cōcedat.
Ipsi em̄ salui fiunt q̄ regnū dei pos-
sident. **Ruomō** at parciē peccōri-
bus osequens sibi iungit dicit. **Ex**
vsuris a iniquitate redimēt aias eo-
rum. In peccato ouersantib⁹ vsu-
ra crescit maloz. nā qz in t̄p ali cō-
uersatione delinquūt. in eterna ca-
lamitate. **Hugo** ait **Gregori⁹**
recipiūt. **Hugo**. Momentane-
um est qd̄ delectat: eternuz qd̄ cru-
ciat. **Calli**. Ab istis ḡ vsuris vel
peccati liberantē fideles aie qm̄ per
pūtia: reddunt diuinis munerib⁹
absolute. **Sequit** l. a honorabilis

nomen eoz. v. nomen christiano-
rum. qd̄ **Isaias** incepās iudeos p̄-
cinnisse dīnoscat. d. Inficiet vos
dñs deus. a seruos suos vocabit no-
mine alio. vtiqz christianos. **Addit**
etiam. **Corā illo**. qm̄ ante ipsuz
a in ipsius regno. **Mic**. s. q̄tur
viduri sunt. **Meda**
tio christi regis. **Et** viuet post re-
surrectionē. qz mors illi vltra non
dñabit. Et dabitur ei de auro ara-
bie. **Aug**. Per auz sapia in
telligim⁹. q̄ ita excel-
lit in oēs doctrias vt auz in me-
talla. **Per** arabia intelligim⁹ gen-
tes. **Hugo** de sapia gentiū da-
bit dño mun⁹ cū sapiētes de gēti-
bus credēt in eū sic **augustinus** a
dy om̄sus q̄ ad fidē ouerfi christo
domino suā sapiam attribuerunt.
Calli. Sine magorum munera
videlicet aurū thuz et
mirram per aurū arabie quod est
purissimū a summo splendore pre-
ciosū fortasse sigt. que munera au-
ro arabie merito comparant. qm̄
puritate cordis oblata sunt. a ad-
rabunt de ipō semp. Hoc ad hu-
manitate: ipsius cōstat referri qm̄
ore pprio que ad moduz ore: in sti-
tuit dominice orationis beneficū.
quovtatur sem. **Mico**. l. tota die
per ecclesia. **Mico**. l. id ē assi-
due q̄ntū pōt fieri bono mō. l. bñdi-
cent ei. de suis bñficijs regtando.
Et ipē xps. **Et** firmamētū i ter-
ra. **Aug**. qz ipē nat⁹ in tra fir-
mabit oia q̄ scripta
sūt de eo. l. in sūmis montū. hoc ē

in libris prophetarum. unde ipse in terra venit ut ea cuncta firmaet. in se monstraret impleri. Opertebat enim inquit impleri omnia que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me. **Super extolle super libanum fucus eius.**

aug⁹ Per libanum solem accipe hoc seculi dignitatem quomodo libanum est mons excelsus arbores huius et interpretat eandem datus.

Iero. Super omnes eius altitudines seculi eleuata est gratia baptismi per quam peccata tolluntur et florebit de civitate. et de celesti iherusalem. sic fenulum terre. quia sancti per baptismum renati florebit de celesti iherusalem: bonorum operum ornamentum splendidi sicut fenulum terre non illi est maledictioni sed vite sicut huius super celestis melle et lacte manantis. **Translatio romana huius fucus.**

M. Unde de sacramento eucaristie sic potest exponi. super extolle super libanum fucus eius. quia fucus huius sacramenti extollit homines ad altitudinem celi. **Vii Jo. vi.** Si quis manducauerit ex hoc panem uiuet in eternum. et florebit de civitate et de ecclesia in quam unum est fides et caritas christiani. **Ciuitas enim est ciuium unitas. sic fenulum terre.** Sic enim fenulum subito multiplicat: sic christianam per ortem in paruo tempore fuerunt multiplicati. **Consequenter describitur magnitudo regni christi quantum ad fame diffusionem. cum dicitur.** Et nomen eius benedictum et solemni memoria diuulgatum in secula. in generationibus sibi succedentibus. **Laus solem permanet nomen eius.**

Aug⁹. Per solem tempus signata

sunt. Ergo in eternum permanet nomen eius. **Eternum autem antecedit tempus: nec claudis in.** **Nico.** Nomen christi ab tempore **nico.** eterno est secundum eius diuinitatem quod in principio erat uerbum. **Et benedicuntur in ipso omnes tribus terre.** **Hoc Abrate dictum est gene. xxij.** In semine tuo et in christo benedicent omnes tribus terre quod in omnibus partibus mundi benedicunt fideles in nomine christi. **omnes gentes magnificabunt eum et laudabunt tantum quod saluatorem aduenerunt suum.** **Ultimo ponit gratiam pro benedictionis predictas cum dicitur.** **Benedictus dominus deus israel.** et populi christianam uidentur ipsum in fide deum. qui facit mirabilia solus. **Call.** et angeli et multi iusti miracula faciunt: non tamen soli sed domino uiuante proficiunt.

hug⁹ Et benedictum nomen maiestatis eius. in quo iudicabitur. **nico** quod angeli et homines sancti eternally laudabunt eum secundum quod habet **ps. lxxij.** **Benedictus qui habitant in domo tua domine in secula seculorum laudabunt te et replebitur maiestate eius omnis terra.** **RS** fuit impletum in missione spiritus sancti. quod tunc spiritus domini repleuit orbem terrarum. **Hoc et aliter exponit de miraculis factis per orbem terrarum ad presens seculorum que miracula sunt maiestatis diuine declaratiua.**

Adicitur quod. **Call** optatis est dicere fiat fiat. **Call** certe fiat sed minimum desideratis est ipsum repetere quoniam aduentum domini omnia debuit desiderant.

nico In hebreo autem habetur Amen amen quod

figit fideliter. a duplicatur ab hgn
 dum h^o p^he **Coll.** Nos vo do
 tie certitudinē **Coll.** minū nēm
 Jesū cristū q̄ inuisibilis deitate: fa
 ctus ē in humanitate visibilis: hu
 militer deprecemur vt cordis nūi te
 nebras sue bñdictionis grā illūa
 re dignes. q̄tinus intelligē iugiter
 q̄ recordari possum⁹ digna grāū
 actione euz p redemptione nrā cor
 pus assumpsisse terrenū. subisse
 mortē: penetrasse inferos: rebisse vi
 ctorem ad celos vbi ad dexterā dei
 p̄is sedens interpellat p nobis ad
 uocat⁹ noster **Jesū** christus qui
 est benedict⁹ in secula. Amen

Psalmus lxxii

Quam bonus

Titul⁹ h^o ps talis defecerunt
 laudes dauid filij Jesse psal
 mus a **Hug.** Laudes filij iesse
 saph **Hug.** sūt laudes quas
 faciebat vetus pplus iudeorū p bo
 nis t^opalib⁹. s̄ illa defecerūt a iudeis
 q̄ amiserūt locū a gentem a p cōse
 quens ille laudes defecerunt. **Sic** a
 mō amatores seclī a laude dei defe
 cerūt quotiens aduersa seculi pa
 tiunt⁹ **Sequit⁹** **Si.** sc̄z vo **Aug.**
 ps asaph **Si.** iste ps intitu
 lat⁹ ab **Asaph**: nō tanq̄ ab aucto
 re s̄ tanq̄ a cantore. q̄ fm eum da
 uid fecit oēs psalmo s̄ aliquos
 fecit decantandos p asaph qui eāt
 vnus de principalib⁹ cantoribus.
Secūm vo **Iero.** a doctores hebreos
 q̄bus in hoc videt⁹ magis assentiē
 dum. **Asaph** non solū fuit cantor

sed etiā habuit spūm pphetie a fe
 cit hūc psalmū ad ostendendū boni
 tatē diuine p̄uidentie. q̄ attingit a
 fine vsq̄ ad finē fortiter a dis ponit
 oīa suauiter **Sap. viii.** Licet frequē
 ter hōibus mūdānis videat⁹ cōtra
 rium eo q̄ vident frequēter malos
 t^opaliter p̄sperari: a iustos mltipli
 citer tri
Hug. Intentio ē mo
 nere nos vt non
 t^opalia s̄ eterna amplectamur a p
 illis deū **Call.** Recordat⁹ igit
 laudem⁹ **Call.** asaph quomā
 amatorib⁹ h^o seculi prosperantib⁹
 in bonis t^opalib⁹ inuidisset: a vsq̄
 ad minimā tristitiam inde puenit
 q̄ dñs p cōres in hoc seculo floiē
 patret⁹ a iustos plerunq̄ egeret. in
 telligēs q̄ deus reseruat solis su
 is fidelibus bō eterna castigat a cō
 demnat seipsum: dñm inq̄ bonita
 tem ostendit dicens.

Quam bonus **Myco.** a val
 de bonus **Lisrael** deus] q̄ licet
 sit deus oīm p creationē: dñi tamen
 deus israel a christianorū videntū
 ipm per veram fidē. **Pa** israel vidēs
 deum interpretatur. Et licet sit d⁹
 oīm. tñ veritas eius non sentit⁹ ab
 im̄s. sic nec claritas solis delecta
 bilis est oculis infirmis. s̄ solū se
 titur a gustatur bonitas eius **Lab**
 his qui recto **Call.** id est q̄ ope
 sunt corde] **Call.** ra eius stu
 dio pietatis intelligunt **Myco.**
 Deinde loquitur propheta i perso
 na populi infirmi qui vidēs pro
 speritatem malorum incipit dubi
 tatē de bonitate diuine p̄uidentie
 Vnde multi talium dicunt deū dō

mite quasi non habeat curā de hu-
 manis actibus. sicut dixit Tullius
 a plures alij in quorū persona dicit
Job. xij. Circa cardines celi peram-
 bulat nec nra considerat. dicit ergo
 propheta in persona infirmorum. **Mei**
 autē pene moti sunt pedes. et fere ce-
 tidi a reatitudine sentiendi de boni-
 tate diuine. **hugo** Pedes hujus
 providentie sunt intel-
 lectus et affectus. Intellectus gradit
 per cogitationem. et affectus per desi-
 derium. pene effusi sunt. et viam veri-
 tatis. **Cass.** Gressus mei. quoniam sub-
 tis in gratitudine animi
 videbantur impijs tanta credi. **Hu-**
go Subiungit eam erroris sui di-
 cens. Quomodo zelavi super impijs.
 et mundi eis. Causas subiungit. Pa-
 cem peccatorum. **Aug.** Vidi illos ha-
 bere pacem et di-
 uicis florere quod non seruibant deo
 Ego vero quod cultor dei eram his omni-
 bus. **Cass.** Omne congruum zelum
 rebar inuidere perituris
 et eos putare felices quos eterna cer-
 tum est damnatio et percellit. **Pauli.**
Gre. vi. mox. Nam peccator qui
 honoratur in via: in per-
 uentioe damnabit. et qui per amena-
 prata ad carcerem peruenit qui per vice-
 pitius prospera ad interitum tendit.
Cass. Et reuera pax ista pecca-
 torum quod videtur nostros elu-
 dit aspectus. Nam ipsi peccatores lo-
 cupletes videntur: multisque diuani po-
 pulis et in mundo non esse quod time-
 ant. Putant hanc pacem. sed pax ista
 cum conscientia se litigat: rixat intrin-
 secus. et cum hostem non habeat: se-

cum ipsa. **Al.** Consequenter autem
 decertat. **Al.** explicat magis in
 particulari eorum felicitate dicens.
Quia non est respectus morti eorum.
 et non vident cito mori sed diu vi-
 uere et diutius quam iusti. **Vñ eccl. vij.**
Iustus perit in iusticia sua: et impi-
 us multo vivit tempore in malicia sua.
Cal. quod cum eis ad penitendum
 de spaciū vite: illi magis
 scelera probant augere. et firmame-
 tum in pla. et non longa est
 ga eorum. **Nico.** duratio in pla-
 ga eorum quasi sic firmata. quia si infir-
 mentur a vulnerentur cito curant.
 habentes in promptu remedia cu-
 rationum propter abundantiam diuicia-
 rum suarum. **In** labore hominum non sunt
 sed in delicijs et solacijs viuunt.
Cass. Homines hic sanctos viros
 intelligamus qui a labores
 in hoc seculo sustinent et diuersarum
 afflictionum flagella patiuntur ut cor-
 recti ad deum redire mereantur. **It**
 peccatoribus obstinatis non peruenit
 unde subdit. et cum hominibus non fla-
 gella. **hugo** videlicet in presentia ad-
 bunt. correctione: sed in fu-
 turo cum demonibus ad damnationem.
St s. Bernardus hunc versus sic ex-
 ponit. In labore ac. Hoc ad nullos
 potest pertinere arbitror quam ad nostri
 temporis clericos referendum. Habet enim
 singula hominum officia aliquod laboris
 et aliquod quod delectat. Sed adute pruden-
 tia istorum qui nouo modo hec artificia
 discurrunt solum quod delectat eligunt
 et amplectuntur. quod molestum est: fugi-
 unt et dedignant. **Cuz** militibus qui de-
 hinc fastus superbie: amplam fami-
 C.ij.

ham: phaleras equorum accipitres
 aleas a huiusmodi frequentant. **A**
 mulieribus autem dependentes a collo
 murium pelles: thalamos ornatos
 balnea molliem mutant. **C**auent
 tamen omnino lorice pondus somnes
 castrorum noctes: incerta bellicorum dis
 crimina muliebrem verecundiam
 ac disciplinam a si quis laboris se
 rus ille videtur habere omnino dedinat
Cum ergo resurgere ceperint homines in
 ordine suo ubi putas generatio ista
 collocabit. **S**i diuertere voluerint
 ad milites: effugabunt eos eo quod se
 cum minime labores a pericula to
 lerant. **S**ic agricole sic vinitores a
 singuli ordines hominum a suis eos sibi
 ter arcebit finibus ut pote qui in
 labore hominum non fuerunt. **R**estat ergo
 ut quos omnis ordo expellit pariter a
 accusat: illi locorum sortiantur ubi nullus
 ordo semper inuis horum inhabitat.
Sunt enim necesse est in labore demo
 num quod in labore hominum non fuerunt. **E**t
 quod fuerunt si **I**deo tenuit
 ne flagellis **nico** eos superbia
 quod temporalis prosperitas frequenter est
 occasio su **Cass** Considera quoniam
 pbicendi. **Cass** hic versus a sub
 sequentes malorum scelera more sunt
 delatant. **T**e **nico** quod talis super
 nit. dicit **nico** bia non ad
 horam pro modo passionis transeun
 tis sed pro modo habitus permanentis
 Loperi sunt. **I** vndique ad peccandum
 intenti sunt: sic vestimentum operit
 hominem circumquaque. **E**t hoc limitate
 peccando contra proximum a im
 pietate sua peccando contra deum. quia
 si pietas eius fuerit dei cultus sic impi

etas eius contra ium vel oppositum **C**on
 sequenter declarat unde talis mali
 cia processit dicens **P**rodit qui ex
 adipe iniquitas eorum. **I** ex diuiciarum
 pinguedine quae praestant fomentum
 oibus vicijis. quia pecunie obediunt
 oia ut dicitur ept. x. **L** transferunt in affe
 ctum cordis. **I** habituati sunt in suis
 malis a sic afficiunt in ipsis. sed
 illud puerb. **I** Letantur cum malefece
 rint: a exultant in rebus pessimis
Cogitauerunt intellectum suum
 a industriam applicando ad mali
 ciam. a locuti sunt nequam. **I** precipites
 suis satellitibus exequi ipsam
 ad iustorum afflictionem sicut pater in ty
 rannis tam in nouo quam in veteri te
 stamento. **I** iniquitate in excelso locu
 ti sunt. **I** blasphemias dicendo de deo
Et determinat quod contra deum locuti
 sunt di **Glo.** ex Cassiodoro
 centes. **P**osuerunt in ce
 lum os suum. **I** lib est superbia in lo
 quuntur contra deum quem blasphemant
 dicentes deum vel nescire vel non pu
 nire mala sua. a lingua eorum trans
 iuit in **Cass** quia ultra me non fu
 terra. **Cass** ra humanitatis lo
 quuntur a cum sint ipsi debilitate fra
 giles: tenent immortales se estimant
 digni **Aug.** Talis peccator non se
 tates **Aug.** cogitat subito mo
 ri posse cum loquitur. **S**ed qui spiritus victurus
 minant. nescit quomodo vasa coaptus sit.
 nescit quod scripturam est alio loco de tali
 bus. **E**xibit spiritus eius a reuertetur in
 terram suam: in illa die peribunt omnes co
 gitatio **Iero.** Sequitur vox do
 nus eorum **Iero.** mimi de suis fide
 libus dicens **Dugo** **I**deo]

quia tanta mala cognouit ex p[ro]spe-
ritate a pace malorum uenire. **C**onuer-
retur ad me. **P**l[us] meus. **V**t conue-
niant mecum. **H**ic. **V**t in ead[em] senten-
tia. **S**im contemptu mundi. **E**t n[on] pro-
pter malum uisandum conuertent[ur] s[ed]
etiam p[ro]pter bonum eterne uite adipi-
scendum. unde addit. **Q**uod dies pleni in-
uenientur in eis. **V**identes enim ma-
lorum perditionem iusti qui prius in pec-
catores zelati fuerunt cernentes pa-
cem eorum conuertuntur ad deum ut ple-
nitudinem dierum capiant eterne uite.
Deinde exponit manifeste errorem
a quo fideles conuertendi sunt dicens
Et dixerunt. **P**rius quam conuertentur
quomodo. **C**ass. **D**ubitauit enim
scire deus. **C**ass. **E**m scisse d[omi]n[u]m
tot mala sceleratissimos commisisse qui-
bus uidebant omnia mundi federa p[ro]-
spera puenire. nescientes penas eos
grauiores incurere quam tunc diu expe-
ctati in sua p[ro]bati obstinatione man-
sissent. **S**equitur. **L**et si est scientia in ex-
celso. **H**ugo. **Q**ui dicat. **N**unquid
ipse qui est excelsus
curat de terrenis. **A**ugustinus. **S**yn-
de tibi uideatur deum non scire posse et
non esse sciam in altissimo. **R**udolfus.
Ecce ipsi peccatores et abundan-
tes in se. **N**ico. **V**t mali h[uius] seculi
culo. **N**ico. **O**btinuerunt diuicias
quibus digni non erant. **A**ugustinus.
Et dixit. **S**eruo deo et ista non ha-
beo et illi non seruiunt et his abundat.
Rudolfus. **L**ergo sine causa. **V**t frustra. **I**n-
iustificauit cor meum. **C**auendo
a peccato cordis. **E**t laui me innocen-
tes manus meas. **C**auendo peccata
operis. **E**t fui flagellatus tota die.

Augustinus. **Q**uia a me non recedunt fla-
gella dei. et bene fuit a fla-
gello. ille non seruit et que scit. **A**ugustinus.
Frequentem enim accidit qui iusti p[ro]-
totam uitam suam uel p[ro] magna parte
sunt in afflictione. **L**et castigatio
mea in matutinis. **V**t uelociter casti-
gor. **Q**uando enim electi cadunt in pec-
catum deus non differt punire usque in
fine. s[ed] punit in presentia cito de cursu
omnium. **H**anc sententiam uis p[ro]fer-
re quod sine causa iusti uiuunt. et qui perdit
homo iustus seruitute sua quod deus ma-
gis fauet malis quam quod neminem cu-
rat. **H**ec uis dicere. **H**ec uis narrare.
Cass. **P**essima reputatio h[uius] ui-
ana correctio sicut egro-
tis fieri solet qui tunc a diuino proli-
quo languore liberantur quam in egritu-
dine sine eos copiosior febrim flama
sua. **C**oll. **S**ic et iste enarra-
cendit. **C**oll. **T**is causis erronee
cogitationis sue ad ueritatem redu-
at. **A**ugustinus. **S**cripturis dicentibus ut
sp[iritus] tene uiuat dicentibus
quod deus curat res humanas et discer-
nit inter piuum et impiu[m]. sic quod reuo-
catus secum de. **N**ico. **S**i dicebat
liberans ait. **N**ico. **N**arrabo sic.
et si tenebo istam opinionem appetendo
cum peccatoribus prosperitate tempore alem.
ecce nationem filiorum tuorum. **V**t iusto-
rum qui filij dei sunt p[ro] gratia. repro-
bauit. quod ipsi contempserunt eterna et
patienter sustinuerunt aduersa pro-
pter premium uite eterne. sic patet de
sanctis prophetis. **V**t **I**saias fuit ser-
ratus. **J**eremias lapidatus. et **D**ani-
el in lacu leonum pedatus. p[ro]pter quod di-
xit **J**udith. **V**t. **O**es qui placuerunt
C. liij.

teo per multas tribulationes transi-
erunt fideles. **Et act. iij.** Per multas
tribulationes oportet nos transire
ad regnum. **HUG** Consequent
celorum. **HUG** ont ista solu-
tionem a veritatis cognitione non a
se inuenisse s. **Ric** et existima
a deo. dices **Ric** am vt cogno-
scerem. s. vt possem scire veritatez
de pdictis p inuestigatione raris
se. hoc e la **AUG** Vere magnus
labor an me. **AUG** labor e cogno-
scere quod deus curet res humanas.
et bene sic malis. a laborent boni.
Doc autem scire labor est ante te s
ante deum. **Nico** qz ad cognitione
labor non e. **Nico** huius rei non pueni-
tur p inquisitionem humana. s. ex re-
uelatione diuina ppter quod is non
cognoscatur. **Doc** once intrem i sanctu-
ariu dei. s. ad intellectum sacre scrip-
ture diuinitus reuelate. quaz vocat
sanctuariu eo qz deus in illa loquitur
sic in sanctuario diuinitus rursus da-
bantur. a intelligant in nouissimis
eo **Cass** qui in futuro iudicio
e. **Cass** felicitas humana da-
nabitur qz hic ad tps florere mon-
stratur. **Pycol.** In illo em san-
ctuario. hoc est in sacra scriptura in-
telliguntur punitiones et premia
vite eterne. iuxta illud **Matth. xxv.**
Ibunt hi in suppliciu eternu. iusti-
at in vita eterna. **Consequent** pph a
memoratiuones peccatoribus in-
fligendas dices **Veritatem** licet
ad tps mundana felicitate potian-
tur: tñ ppter dolos. qbus defrau-
dauerunt a afflicerunt innocentes a iu-
stos. [posuisti eis]. s. finem sue pspe-

ritatis temporalis: eos subtrahendo de
pauca vita. **Hoc** dicit contra illud qd
s. fuit inductu ad oppositu de lon-
gavita maloru qz non est respectus
morti eoru. **Na** a aliqui contingit con-
trarium ex diuina ordinatione a hoc
ad terrore alioz maloz a consolaco-
nem bonoz. unde s. dicitur. **deici** si
eos du alleuarentur. s. duz adhuc
essent in augmento sue prosperita-
tis tpalis. de qbus poeta ait **Vol-**
untur i altum vt lapsu grauiore
ruant. de quoz subita perditione
adhuc ad mi **HUG** **Vo-**
rando subiungit **HUG** modo fa-
cti sunt in desolatione. qz in mor-
te nullos eos iuuat a priuant omni
felicitate tpali tanqz desolati. **Subi-**
to defecerunt. de pnti vita perierunt
in gehenne pena. ppter iniquitate su-
am. qz mortui sunt sine finali pnia.
Velut somniu surgentiu. est fe-
licitas **Jero.** Sic qs dormiens
eorum **Jero.** videt se in somno
habere thesauros magnos auri ar-
gentiqz a surgens mox oia perdit.
ita hi diuicias suas perdunt p
huius seculi vita: in qz velut in somno
versa **Cass.** Ecce illa miranda fe-
ti sunt **Cass.** licitas impioz p-
uenit ad somniu. dñe in citate tua
celesti. **Imaginē** ipoz ad nihiluz
rebi **Jero.** Quia pulsantibz his
ges. **Jero.** ianuā regni dices
discedite a me operarij iniquitatis:
qz non nouis. **Cassio.** Impij
ergo in illa celesti ierlm non pote-
runt diuinis apparere conspectibus
Quoniaz sic in isto seculo imaginē
domini in se polluerunt: ita in illa

debitur. q̄a in gelenne sequestrati
onem mit **AUG.** Itaq; fr̄es mei
tendi fune **AUG.** libere loquens
de hoc loco. i. noie christi a timoē i
eiusexhortor vos. vt q̄cunq; istas
videli; diuicias a dñationes terre
nas non habetis: nō eas cupiatis
a qui habetis. nō in eas p̄sumatis
Nō dico damnamini q̄a eas hate
tis: sed damnamini si de talibus p̄
sumatis. a inflamini: si p̄pter talia
magis vobis videamini. si p̄pter ta
lia paupes nō cognoscatis. Qui at
diues est: hoc modo fit quo p̄cipit
Apl's. Precepe m̄qt diuitib; huius
mūdi nō supbe sape: neq; sperare
i incerto diuiciay suay: si in deo vi
uo qui prestat oia abūdanter ad
fevendū. Exhortscent oēs fratres
nostri diuites abūdantes pecunia
auro a argento. familia a honorib;
exhortscent qd̄ mō dicitur est. Do
mine in ciuitate tua imaginez illo
rum ad nihilum rediges. Postq̄
p̄phetauit impios a regno domini
submouendos. osequens describit
p̄miationē bonoz in presenti vita
quantū ad bona gratie: a i futuro
q̄ntū ad bona glorie die ḡ psalmi
sta in per **nico** Quia inflam
sona taliū **nico** matum ē cor me
um. Iper duram dei dilectionez que
dilectio consumit carnalem volup
tatem. et renes mei omutati sunt. I
per carnalis concupiscentie repres
sionez. que viget in rebus q̄ntuz
ad masculos vt dicit **Greg.** o mel
xxxij. Et ego q̄ dilexi deum ex toto
corde a ēpressi impetū luxurie Ideo
lab nihilum redactus suz. I mea re

putatione. et nesciui. I me ignorā
tem a inutilem reputaui. Q̄nto em̄
hō plus deo p̄ caritatem cōiungit
a a carnali libidine detrahit: t̄ato
minus se reputat p̄ humilitatem.
magis cognoscit suam insufficien
tiam a ignorantiam. Ideo s̄bditur
U timentum factū sū apud te. I
videli; in sc̄ie tue o paratione q̄ ma
gis excedit cogniōnem humanā
q̄ hūana brutalez. I a ego semper
tecum. I q̄ quādo homo considerat
suam ignorantiam a paruitatem
a se cōmittit cōliter dispositioni di
uine a ipse eū ēcipit s̄m q̄ dicitur i
ps̄. liij. Iacta sup dominū curā tu
am: a ipse te enutriet. **C**enuisti
manum dex **HUGO** per gr̄az
teram meā. I Hugo tuaz ope
rantē. me dirigendo ad bō opera q̄
bus merear vita eterna que p̄ de
pteram siḡtur. **E**t i voluntate tua. I
id est s̄m voluntatem tuam. I dedux
isti me. I de virtute in virtutem per
gratiam tuam cooperantez. siue p̄
ficientem. **E**t cū gloria suscepisti
me. I id est suscipies in regno tuo p̄
gratiam perficientē siue o summā
te m̄ **AUG.** Cognita m̄estimabi
iste **Asaph** cogitare felicitatē ip̄az
celestem. a arguere se quia peius
fuit a terrena desiderauit dicens. I
Quid enim mihi est i celo: a a te
quid volui super terram. I In ter
ra volui ate quod habet impij. ma
li a scelerati. pecuniam. aurum. ar
gentum. gēmas familias. hoc ha
lent multe femine a multi vici tur
pes. **Q**uid ḡ mihi restat in celo.
C. liij.

Quasi **M**i Nec in celo nec in terra
 dicat **M**i est aliq̄ creatura que
 mihi sufficiat p̄ b̄titudine mea q̄
 consistit obiectiue in solo deo: q̄ ē to-
 nitas infinita **C**erō. Et idcirco
 ne q̄ in celo neq̄ in terra aliū p̄ter
 q̄ te deū meū habere quero. Et q̄a
 tale premiū m̄i. **L** Defecit
 hi est in celo **N**ico. caro mea
 a cor meū. In consideratiōe bonitatis
 tue q̄ non p̄t apprehendi s̄m q̄d dicit
Ap̄ls 1 ad cor. ij. **Q** oculis nō vi-
 dit. nec auris audiuit nec in cor ho-
 minis ascendit que preparauit de-
 us his q̄ diligūt illū. **D**eō s̄bditur. **L**
 deus cordis mei. **V** aie mee creator
 a b̄ficato. **D**eō s̄bditur. **A** pars
 mea de. **A** adimplens desiderū me-
 um **C**ass. **I**lius pars hoīs de?
 est. qui se maiesta-
 ti ipsius a credulitate sociat a pro-
 babili actione commendat. Et addit
 In eternū. **Q** sp̄ se deo adherere p̄-
 misit. **Q**d reuera p̄fectōū ē nunq̄
 ab illo uelle discēdē sine quo cōtin-
 git sem **A**ug. **H**oies in seculi
 per errare. **A**ug. **L**o eligūt par-
 tes. alij miliciā. alij negociationē
 alij agriculturam. **I**stas p̄tes sibi
 faciat de rebus humanis **C**lame
 p̄ls dei **P**ars mea deus in eternū
Quare at̄ hanc partē eligit conse-
 quenter oñt dicens. **Q**uia ecce
Nico. **C**larū est. **L**q̄ elongant se
 a te. **L**p̄ pecc̄m mortale. **L**pe-
 ribunt. **L**perdiōne gehenne. **L**perdi-
 disti. **L**a perdes. **L**omnes q̄ fornican-
 tur abs **C**ass. **F**ornicamus a do-
 te. **C**ass. **M**ino q̄i adulte-
 rimis cogitationib⁹ ab eius amore

deuianus **P**etrus cantor. **O**ēs
 enim q̄ per corpales fornicationē
 vel p̄ sp̄ialem. a p̄ ydolatriā vel p̄
 amorem rerū tp̄aliū se elongant a
 deo: incurrunt perditionis penam
Propt̄e quod **M**ihi adherere dō
 bonū est. **L**p̄ fidē a bonam actionem
Cass. **N**am is diuinitati adhe-
 ret q̄ se illi uera fide atq̄
 operū probitate cōiungit. **S**icut ei
 impios dixit elongatos: ita se dño
 adherere p̄fitē vt illis cōtraria fa-
 ciendo. disparem uicissitudinez re-
 muneratio **M**i **E**t bonum etiā
 nis inueniat **M**i mihi est **P**o-
 nere in dño deo spem meam. **L**per ce-
 tam b̄titudinis future expectatiōne
 q̄ **C**ass. **N**ihil pōt esse beatus
 nouit suis cultorib⁹ agrue p̄futura
 p̄sta **A**ug. **Q**d erit negociū tu-
 re. **L**um. ponens in deo
 spem tuam. **L**vt annuciez omnes
 predicationes tuas. **L****N**ico. **V**
 illa que debēt annunciari fidelib⁹
 ad gl̄am tuam a eorū utilitatē. **N**ō
 q̄ dicit oēs **A**ug. **q̄** septē sūt
 p̄dicationes **A**ug. **g**enera p̄di-
 candorū q̄ notantur in hoc ēv̄su. **V**ñ
 uersus **S**acra fides uirtus uicium
 laus premia pene. **P**er sacra intel-
 liguntur septē sacra p̄dicanda. p̄
 fides duodecī articuli fidei xp̄iane.
Per uirtus notant̄ uirtutes: q̄bus po-
 pul⁹ fidelis imbued⁹ est. **L**spes ca-
 ritas. hūilitas. castitas ac **P**er ui-
 ciū intelliguntur pecc̄a mortalia edae-
 guenda. a docenda q̄ mortalia sint. a
 uenialia. **P**er laus: xp̄i a sc̄orū ex-
 empla p̄dicanda a s̄litate premiavi

te eferre atq; pene gelēne. a hoc
in portis filie syon.] v̄ in ecclesiis q̄
sūt portē cītatis **Cass.** Comple
iēlm celestis **Cass.** ta ē his
admonitiōib⁹ institutio christia
navt ne cogitatiōib⁹ prauis delin
quat **Presta** domine vt nos nō tali
bus inuēde facias q̄s tua veritate
oemnas sed execremur a vite m⁹
q̄s hōres. a amem⁹ quos diligis.

Iero. In quoz nos cōsorcio nō
velut meritoꝝ inspectoz:
sed venie largitor admittē tecū reg
natos in eēna bēditūme. q̄ es be
nedictus in secula. Amen

Psalmus lxxij.

Quid de^{us} rep
Titulus. Intellectus A
saph **Glo.** Asaph
hebraicē dī. grece synagoga. lati
ne v̄ro dicit̄ ogregatio **Cassio.**
que nunc ē ecclā Ista futuras da
des cītatis iēhl; miseranda lamē
tationē deplorat. Cuius cītatis sū
uerfio facta. post q̄ dñs crucif⁹
est longe prescribit vt durissimus
anim⁹ iudeozū saltem ipsi⁹ ciuita
tis sue calamita **Hugo** In
tib⁹ tereretur **Hugo** hoc
enim p̄s est intellect⁹ **Asaph** 4 po
puli fidel̄ q̄ intelligit q̄ figure trās
ierunt. a q̄ veritas venit. a q̄ eter
na q̄renda sūt. a nō t̄palia. a hec ē
intētiō psalmiste. **Primo** igitur de
scribit euerfionē iēlm. Vñ asaph
in p̄sona ppli iudeozū cām h⁹ euer
fionis querens ait

Quid deus repulisti.] **De**
col. pplm. s. tibi familiarē

a ele **Cass** **V**e quasi alienus a
tua defensione feci
stilm finem. Hic interitū a captiui
tatem sigt quā iēlm t̄pibus **V**e
spasiani atq; **Tyti** a romanis prin
cipibus legiē ptulisse **Liratus** ē fu
roz tu **nico** **P**er hoc non intelli
us **nico** gatur i deo aliquis
motus passionis. s̄ rigor vltionis
sue [super oues pascue tue.] v̄ sup
populum israel queꝝ pauisti man
na quadraginta annis in deserto.
vsque quo mtroduxisti eum in ter
ram melle a lacte manātem. vt ha
betur **Josue.** **Memor** esto ogre
gationis tue [quia dominus ogre
gauit filios israel in ramesse quan
do debuerunt egredi de egypto vt
habetur exo. xij. Quaz possedisti
ab initio legis dātē per **Moylen.**
quia per legem susceptam popu
lus israel obligauit se deo ad serui
endum sibi spe **Cass.** **P**restita
ciali seruitute. **Cass.** enim do
na numerantur vt ad beneficia cō
suetā animus boni iudicis inuētē
Quapropter rogat vt sua potius
in eis beneficia: q̄ eozū considera
re velit errata. **Sequitur** **U**tera
st̄ virgā hereditatis tue. Iis est po
pulum iudeozū qui fuit hereditas
domini q̄ dīu ei puro animo seruiē
bat. **Hanc** hereditatem appellat
virgam propter moysen famulū
eius cui iussū est per virgā ma
gnalia facere. vt diuina virtute ro
borati de terra egypti egredere tur
intre **Hugo** **Hanc** heredita
pibi. **Hugo** **Hanc** heredita
clarat cū s̄ d̄it̄ [monē syon.] videli

et ciuitas iherusalem in quo ha-
bitasti. corpora **Cass** ubi habi-
liter. cum eo. **Cass** tasse de-
clarat christi domini presentia cor-
poralem ut hec loca non fineret in-
currere tetricam vastitatem in qui-
bus humanis oculis apparere di-
gnat⁹ est. Post q⁹ rogauit p⁹ iude-
is ut sit ipsis propicius. consequenter
optat gentib⁹ remedium corrediōis
di **nico** Quia manu tua.]
cōs **nico** virtutez ptatis tue
q^a in deo nō habent locū lineamē-
ta corporis **Aug⁹** in supbias
eoz. videlicet romanoz a qb⁹ euer-
sa est iherusalem. **Cass** enim in ipis
Elevata est **Cass** potētia dñi
q^{ndo} supbiam eoz in humilitatē
mutauit pducens eos in finem.]
ad dominū saluatorē. Preuauit
reuera petitio pphē qm̄ in romana
vite ampli⁹ religionis christiane
cultus effloruit. q̄ pre ceteris fr̄is
supstitiones gentiū sibi antevēdi-
cauit. **Sequitur** Quāta malignat⁹
est inimicus. videlicet roman⁹ exerci-
tus in sancto.] videlicet mōte vel tē-
plo ciuitatis iherusalem q̄ malignat⁹
est in locis sanctis ei⁹ q^{ndo} sacdo-
tes tota q⁹ misteria templi in p̄dā
ablata sunt. cūda q⁹ gens hebreo-
rū aut gladio sibi acuit aut captiui-
tate sibi iuga **Coll** quoz interfe-
ta seruiuit **Coll** etoz gladio
aut fame numez refert scolastica
hystoria lib. ij. capi. v. avi. fuisse
vndecies centena milia. et vendito-
rum in seruitutem milia nonagita
Hug et gloriati sūt.] dicit
romani tanq⁹ se cissent

ppria virtute. cū tamē p⁹ tuā p̄ordi-
nationē factū sit. q̄ te oderūt.] Ado-
rantes tūc ydola a qb⁹ facta est
hec subuersio in medio solēmita-
tis tue. paschalis. q⁹ quadragesi-
mosecundo anno post passionē do-
mini die qua ipsi iudei christū cru-
ciferunt cū essent congregati oēs i
ciuitate iherusalem ad diē solennem a
Tyto a vespasiano impatoribus
romanoz obfessa ē ciuitas a capti-
a occisi sunt. ierusalem q⁹ destructa ē
sic dicit bñs **Iero.** super illud **Je-
re-
mie. xij.** Congrega illos sicut gregē
ad victi **Aug⁹** Qui ergo prius
mam **Aug⁹** in dñi cultu con-
gregati seuerūt. postea eodē tem-
pore congregati perierunt. Quō autē
gloriantur consequenter subian-
git dicens **P**osuerūt signa sua.
Impatores romani sup portas et
turrez ciuitatis videlicet vexilla sua
aquilas suas. dracones suos statu-
as suas in **nico** Lanō cognoue-
templo. **nico** runt. Romani
hoc facientes q⁹ propter peccata
populi israel deus dabat ipis tan-
tam victoriam. sed attribuēbant
sue potētia **Cass** diuina fue-
ti. quod **Cass** rat dispensa-
tione permissum. **Sequitur** cum
dolore repetitum.] signa.] videlicet
posuerunt.] **nico** scilicet belli
cut in exitu. **nico** habita vi-
ctoria.] super summum.] scilicet su-
per turrez a portas ierusalem sicut
in signum victorie solent poni ve-
xilla. **Hugo** Deinde **Asaph**
romanoz vt deum puocat ad eoz

vindictam dicens. **Q**uasi in silua
lignorum securibus exciderunt ia
nuas. **R**ianuas ciuitatis Ie
rusalem ita irreuer
ter exciderunt a destruxerunt sicut
ligna de siluis a hoc fecerunt. In id
ipm. **Aug.** conspirauerunt in

Collector Li securi. qua trates
exciduntur. a ascia. v. dolabra. et
oponitur ab acuo a scindo qui acue
scindens. **Cass** vt ciuitatem
iceerunt ea. **Cass** illaz ostēbat
fundit? vastatā p̄ hec instrumēta
fabrilia a magnas res siml a par
uissimas dicit eē deietas. Quicq̄d
em̄ aut securis excidere a ascia ple
qui potuit manus truculenta v. cru
delis dicit. nec solum sufficit tā
ta calamitas i destructione citatis

si ad postremuz solene tēpluz igne
deuorati est. **Pr**cederūt
vnde s̄bit **nico** igni sanctua
riū tuū. v. tēpluz tuo cultui dedi
catū vt habet. iij. x. vlti. Et addit
in tra. q̄ sanctuariū tuū quod est i
celo destruere nō potuerūt. pollue
runt tabernaculū nois tui v. in quo
inuo cabant.

hugo In hoc pol
nomen tuū. **hugo** luerunt il
lus q̄ immūdi sunt ingressi illud.
fm legē em̄ pollutus dicebatur q̄d
a polluto tangebatur. Et etiam in
hoc polluerūt q̄ posuerūt in eo ido
lum abominationis sic **Adrianus**
iouem olimpiū. a **pompeius** dicit
fecisse de templo stabulū equorū

Operunt in corde suo. i. om̄ne
habuerunt consiliū. non tm̄ aliqua
romanorū sed total cognatio eorū

siml. Et quib̄ determinauerūt. ch̄o
videlicet q̄d sequitur. quiescē faci
amus omnes dies festos dei a tra
videlicet iudea. Hoc quod dicit dei
addit propheta de suo. quia illi ro
mam deum non estimabant cui?
sanctuarium ita tractabāt. ac si di
cerent. Ita dispergamus omnia q̄
nunqm̄ amplius indei possint co
uenire aut festa facere i terra. **O**stē
sa euerfione ciuitatis iherusalem
consequēter narrat que beneficia
sunt adhuc ipsis iudeis sub tracta
dicens. **S**igna nostra non vidi
mus.

nico. data sūt patribus
nostris in exitu de egypto quādo
deus defendit eos contra omnes ho
stes eorū. Talem defensionem nō
videmus modo nobis a deo p̄stari

Lam non est propheta. qui an
nunciet nobis dei volūtatem quid
facere debeam? vel qui promittat
nobis de hac captiuitate liberatio
nem sicut antiquitus fiebat patri
bus nostris. a ideo debemus eum
relinquere sicut reliquit nos. **I**deo
subditur. Et nos nō cognoscat am
plius. vt defendat nos ab inimicis
nostris sicut olim faciebat patres
nōs.

hugo deinde **Asaph**
quasi eger me
dicum querēs mouet questionem
dicens. **U**que quo. o deus. Impro
perabit inimicus. videlicet gentil
populo iudeorum. **A**ch̄ dicat. **O**
diū erit populus iudaicus in op
probriū cūctis gentibz. Et statū q̄
instruat? subiūgit eam parit a fine
illius opprobrij di. **I**ritat ad

uerfarius .f. iudeus. nomen tuum
blasphemando te quod vocatis Iesus
christus. Et quod diu irritabit te non
cedens in te tam diu erit in oppro
briū alijs nationibus. Et vsq; quo
erit hoc. Rūdet dicens vsq; in finē.

Call In fine; hic figt mūdive
speram qm̄ gēs iudeoz p
maxima par

Ut quid
te creditura ē **nico** auertis ma
nū tuam a dexteram tuā. supple ex
trahere. de medio sinu tuo in finē.
tam diu non defendis nos. Et loq̄
tur de deo ad modum hoīs q̄ q̄ diu
differt percutere dicit manū suam
in sinu.

collec Sed hunc v̄fici
tenere. **Aug** a

Callio exponit hoc mō **Glosa**

Per manū dexterā intelligitur po
pul⁹

Call Precepit enim dñs
dei. **Moy**si sicut legit̄ ex
odi. in. vt dexteram suā in sinū mit
teret. qd̄ fecit. a exinde plata. cōspe
cta est leprosa. **Iussit** q; illi vt iterū
manū in sinum mitteret. qd̄ fecit a
statim curata ē. **Per** hoc sign⁹. q̄a
ppl⁹ iudeoz exiens a dño christo
immundus fieret. ad eū vero ouer
sus recipet pristinā sospitatein.

Quod factuz ideo commemoratur
vt iudeoz populū in finē predicēt
in antiquā redire sospitatez. **S;** ne
intellectus ille asaph in tituli eue
latione diutius moraretur. ad lau
des domini saluatoris festinus ac
cedit vt omnia possibilīa dicat illi
qui in gentia cognoscitur in celo a
in fra operari. **Et** qz de eius erat in
carnacōne didurus ne q̄s eum do
minū crederet t̄palem. autē p̄stitu

tionē mundi regē euz iam fuisse fe
statur **HUGO** **D**eus autē
dicens **HUGO** dñs christ⁹ ē
rex noster. homo factus qui est
lañ secula. qz in p̄ncipio erat ver
bum. hic salute. humani geneis
lopatus est in medio terre. in ie
rusa. q̄ est in medio dima
lem. **nico** te terre habitabilis.

HUGO deinde ouertes sermo
nem ad saluatore dicit moduz sal
uationis. **Tu** o criste. o firmasti
in v̄tute tua. v̄m potentia tua vel i
fide tui nois. mare. v̄ gentes flexi
biles ad p̄cēm. terrā iudee circum
quaq; cingētes. Et quia prius pec
catis erant oppressi a dyabolo sub
iugati. tu cōtribulasti capita dra
conū. v̄ cōtriuisti dñationes super
bas demonum. i aquis. .f. bap̄tis
mi. **Ecce** modus salutis iuxta illud
Marc ultimo **Qui** crediderit a ba
ptisatus fue

Aug **I**lli ei dra
xit. saluus erit. **Aug**. cones hñe
principem suum et ipse primus ē
magnus draco. Et de illo quid fec̄
qui operatus est salutem in medio
terre audil. **Tu** confregisti capita
draco

HUGO id est potesta
nis. **HUGO** tes a suggesti
principis demonum vt penitus ni
hil possit in homine bap̄tisato a cre
dente. **Sed** homo tal magis potest
in ipsum. quia. debisti eum. scilz
dyabolum. **escā** populis ethiopū
.i. gētib⁹ a pecōrib⁹ prius migris
p̄ p̄cēm s̄ postea dealbatis in fonte
bap̄mi. **Et** quō acceperūt isti in escā
draconē istū. **Corp⁹** dyaboli cōstat
ex homibus perfidis et peruetis.

Et hoc corpus fidelis comedunt
quando perfidos a iniquos ad con
uersionem a penitentiam trahunt
a corpori christi cuius ipsi membra
sunt illos incorporat Et hoc precipue
faciunt predicatoris sci. **Vñ actu. r.**

Aug. dicitur e Petro de gentibus
Macta a manduca i occi
de qd sunt a fac qd es. Sic diabolus
sumitur amissis membris suis Vel
ita. Dedisti euz escam popul ethi
opuz. qz sicut esca mordet a come
dente: ita credentes ipsuz diabolum
mordent reprehendendo culpando a

acut **Call.** Siue conuersi ia fide
sado. **Call.** les esca possunt ha
tere dyabolū qñ per ipsius septati
ones pficiunt. Ipso em plequēte
mātres sūt: ipso affligente pati
entia munere coronantur. Ad huc
ostendit quō salute operatus est
in medio terre.

Hug. Tu di
cū subiungit **Hug.** rupisti
fontes a torrentes. i. tu i publicā
misti aplōs a aplīcos viros: de
quibus mānāe fecisti aquā euan
gelice do.

Aug. vt sua irrigacō
drine. **Aug.** neq. p̄dicatione
duerterent infideles. et sic. tu sicca
sti flumē

Call. Ethan hebrai
os ethan. **Call.** ea lingua m̄tē
pretatur fortis. robustus. qd sepe
dyabolū sig.

Aug. Exicauit er
re diximus. **Aug.** go dñs p̄ pre
dicationem aplōz dyabolicas do
ctrinas gentiliū. culturā demonū.
artes magicas auspiciū et mathe
mati.

Hug. Exicauit etiā philo
sofias gentiuz sic
ptz in **Augustino.** dyom̄sio a pau

lo. Vñ ipse paulus ait ad chōz. a
Nos predicamus christū crucifixū
iudeis qdem scand alū: gentib. aūt
stulticiā. Et ibidē. s. scriptuz ē. Per
dam inquit sapiētiā sapiētū:
a prudentiā prudentiū reprobato

Aug. Areseat itaq. ois vana do
ctrina a mudentur mentes
euangelio.

Mi. Tuus est dies
veritatis. **Mi.** a tua est nox. Iqz
tibi obediunt oia tanq. creatori. I.
tu fabricatus es aurora a solem. I.
que intelligitur creatio corporū ce
lestiū. Tu fecisti omnes terminos
terre. I. per quod intelligit creatio
inferiorū corporū. I. estateza ver tu
plasmasti ea. Quasi dicit. Tu es
factor omnium tempoz. Hec ad
litte.

Call. Sed aptius videtur
ram. **Call.** si spiritalit exqui
rantur. **Collector.** Translatio
rōna sic habet. Tuus est dies et
tua est nox a tu fecisti soles a lunā

Callio. diem ergo a solē po
namus viros iustos
quibus semper sapientie lumē ir
radiat. Noctem vero a lunam m̄tē
ligimus terrenos homies atq. stul
tos qui peccatis facientibus obs
curant. Sapientes itaq. a stultos
siue peccatores dicit esse suos. qñ
am mytrisq. ipse de. miracula ma
gna facit vt a illum munere sue pi
etatis illuminet: a istum peccatis
emendatū regni sui faciat esse par
ticipem. Preterea non incongrue
terminos terre dicit. omnes apo
stolos et pphetas. Nam sicut emi
ni agroꝝ fines distinguunt: ita a
p̄dicatores christi vere fidei iura cu

stobit **Iero** Hoc em qd dicit Le
unt statem ver tu plas
masti ea Sedm allegoriaz ver di
cimus cu iusti in hoc seculo bonis
opibus florent. Estatem vero cu
fructu laboris **glo.** Et qz hec oia
sui picipiunt **glo.** fecisti **Me**
mor esto h? Non dicit cui? S; tñs
latio romana addit creature tue
Hugo quod a de poplo iu
daico pot intelligi p
quo asaph toties orauit Et vt me
lius impetret qd petit pro ipsis co
fiteatur quod male omiserunt dices
[Inimic? Ividelz popul? iudeoru]
imprope rauit dno .i. samaritan?
es. dem omiu habes. De qb? inimi
cis dñs dicit. **Luce. xix.** Inimicos
meos illos q noluerunt me regna
re super se adducite huc a interfici
te ante me Let popul? insipiens in
citauit .v. exacerbauit Inomen tu
um .i. qa puocauit eum ad iracundi
am mltis blasphemis ac iniurijs
qu eum conspuerunt a collaphiza
uerunt dicentes **Prophetia** a nobis
chri **Aug** Sed qa quidaz ex il
ste **Aug** tis qui christu erat
occisuri postea ad penitentiã ofes
sionẽ de tanto pccõ fuerant reditu
ri. de quibus ad predicacõnẽ beati
Petri circiter tria milia ouersi sũt
vt habet act. ij. Pro illis ofequen
ter orat. **nico** Me tradas .i. v.
dicens. **nico** tradi pmittas .i. be
stias animas ofidentes tibi .i. ofessi
one fidei **Cast.** Bestias em po
a laudis **Cast.** fuit diaboli cu
ministris suis quoru; capita sic su
peri? dixit otriuit super aquas ba

palsim **Iero** O dyabole a mini
stri dyaboli q non
vultis corpa deuorare s; aias **Tuc**
enim aia deuoratur ore bestie cum
conmuentiam .v. ofensum p̄tet dia
bolice voluntati. **Sequitur** a aias
pauperu tuoz Christianoz otem
ptoz mundi. Ne obliuiscaris in fi
nem. Esti ad horaz subdunt tribu
lationib? nõ pereant : sed probati
manife **nico** Consequenter pe
sti fiant **nico** tũ adimpletionẽ
promissoru dicens. **Respice** in te
stamẽtum tuũ .i. id est i sacram scri
pturam vt persoluas regnũ celoz
quod in ea pmisisti pauperib? tu
is a non diui **nico** Quia .i. i. l.
tibus seculi **nico** repleti sunt
domibus iniquitatũ .i. iniquitati
bus in quibus perseuerant tanq
habitantes in domibus Qui obs
curati sũt terre .i. a terrenis deside
rijs que obscurant lumen ratiois
hugo Et ponit gemitũ p ab
latino more grecoru vi
delicet terre pro terra **Castio**
Pulcre diffinitum est quid sit cor
pus infidelium a iniquoz. hõ est
domus iniquitatũ. quia cuncta vi
tia velut quodam hospicio recipi
unt qui malis polluantur. **Adhuc**
orat pro pauperibus humilibus
dicens. **Re** auertatur .i. a tua mise
ricordia .i. humilis factus ofusus .i.
Iero id est ne obliuiscat a te q
in tribulationib? multis
ac impropertis atteritur a confun
ditur .i. pauper a mops laudabũt
nomen tuũ .i. ai pmissa tua percepe
rint **Aug?** . Sui sunt isti pau

peres. humiles spiritu. trementes
verba dei: nō de meritis suis presu-
mentes. qui qñ faciunt aliquid bo-
ni deū laudāt. qñ faciunt aliqd ma-
li se accusant. Confitentes g̃ peccā-
sua nō de tyalibus elati. de sideran-
tes eterna promissa laudabūt te.

Coll. Et sicut pro confitentib⁹ po-
stulauit remā: ita nūc p
pseuerantib⁹ in peccō deum excitat
ad vindictā Vñ nō tam orando q̃
pphetando **Jero.** **E**xurge de
subiungit **Jero.** us iudica cau-
sas tuas. pro his impropertis q̃ vel
tu sustinūisti pro nobis. vel etiam

tunc susti. **Aug.** Nec paganus
nec eccā. tm̃ vel iudeus
vel hereticus. sed aliquñ frater ipse
catholicus torquet os suū qñ dei p-
missa predicant. qñ futura resurre-
ctio prenunciatur. Et adhuc ipse
quīs tinctus aqua salutis eterne
portans sacramentū christi forsi-
tan dicit. Et quis hic surrexit. Et
non audiui p̃em meū de sepulcro
loquentē ex quo euz sepeliui. Nam
q̃s redit ab inferis. Et quib⁹ faciaz
tali⁹. Ostendā q̃ non vident nō
possum. Non em̃ ppter illos de⁹ vi-
sibilis debet fieri. videant q̃s p̃nt.
corde credant q̃s videre nō possunt
Ve pueris cordib⁹. **M**emor esto
impropertio eū tuorū. eorū q̃ ab insi-
piente. Jp̃lo dicta. sunt tota die. **J**
Adhuc dicitur Vana p̃dicant cri-
stiani. Adhuc dicit. manis ē resur-
rectio mortuorū. adhuc insultatue
christo. nec deerunt tota die. hoc ē
vsq̃ in finē se. **Glo.** **D**orū es
cū yasa ire. **memor. tu**

is dans coronā. **Jero.** ut i iudi-
hostib⁹ penam? **Jero.** cio ofun-
dant. Vnde a adhuc subdit **R**e-
obliuiscas voces inimicorū tuorū. **J**
Hug. qui se non corrigūt. **L**su-
perbia eorū qui te odert
ascendit semp. Jq̃ peccata peccatis
accumu. **Jero.** Sic em̃ et domi-
lant **Jero.** nus in apocali-
psi dicit Impius impie agat: a im-
iquus amplius faciat iniquitatē.
Ros quoq̃ supplices deprecamur
re domine vt ereptos nos a sp̃m̃is
iniquitatū. a superbie cum oso vi-
cio. post mudi cōtemptum attollē
digneris in celū. **Qui es benedict⁹**
in secula. Amen

Psalmus lxxiiij

Confitebi ^{mae} tibi ^{titul}
Hugo In fine
ne cor

umpas psalmus canticū Asaph.
Psalmus iste qui dicitur canticū
quā in eo agit de remuneratione
eterna est asaph id est fidelis con-
gregationis populi christiani am-
monens ne tu qui es fidelis cristi-
anus corumpas videlicet spem q̃
habet i dei p̃missione de eternis vt
peruenias in finem eterne consum-
mationis. In precedenti psalmo
egit p̃pheta de salute baptismi da-
ta per gratiam in primo aduentu
xpi. In isto at̃ p̃s de salute danda
per gl̃am in secdo aduentu dñi Vñ
monet nos sic in titulo tangit: ne
corumpamus gr̃am baptismi in

nobis per peccatum. sed de domini
pmissione quā soluet in illa eterna
bātudine firmi **aug** enim
ter speremus **aug** pmissio
dei rata certa fixa et inconcussa fide
lis et omni dubitatione carens que
consolat afflictos. Tota enim vita
hōis super terrā sic scriptū est: tempta
tio est. Nec quā prospera eligenda ē:
vel quā adūsa deuitanda s; vtraque ca
uenda. illa ne corrumpat. ista ne
frangat v; vnicuique hōim in quāque
statu rex in hac vita cōsatus fue
rit nō sit refugium n̄ deus. nec vllum
gaudium n̄ in **nico** Ad litterā vō
pmissis ei. **nico** iste ps̄ ē grā
tū actō ppli iudaici reūsi de captiuitate
babylōis. Moralit̄ at̄ p̄t expōnī
de p̄lo veracit̄ penitēte. iā de capti
uitate peccā reuerso quā cū grātū acti
one dominum alloquit̄ dicens

Confitebimur tibi de] de p̄ te
ritis peccatis [cōfitebimur]
p̄fessionē laudis pro beneficio no
stre iustificacōis [et inuocabimus
nomen tuum] p̄ alijs beneficijs ob
tinent **hugo** Intus vocabimur
bis **hugo** eū in p̄ficia p̄ cōfes
sionem mūdāta Si luxuriosus deū
inuocat: ad doctā illū vocat: si aua
rus illū iuocat: ad foueā plenam
sp̄m̄ illū vocat. Cū enim dominus
sit mūdissim⁹ et pulcherrim⁹ non dig
nat̄ intrare in domū turpē et immū
dam **Cal** si enim dign⁹ est vt
corda n̄ra p̄fessionē purgem⁹ ac
ad auxiliū suscipiendū nomen do
minū iuocare debeat? Sequit̄ **R**ar
tābim⁹ mirabilia tua] **Hugo**

quā fecisti nobis. quā mai⁹ est iustifi
care impiū quā celū et terram creare
sic dicit **Aug** Et s̄ dicit diuina r̄sio
cū dicit cū accepero t̄ps iudicādi. s.
in secōdo aduentu tūc Legō iusticias
iudi **nico** iustos iudicio appro
cabo **nico** bātōnis et impios iu
dicio repro **hu** **Christ** ei in p̄ri
bationis **hu** mo suo aduentu
acceperit t̄ps miserendi: In secōdo vō
aduentu erit t̄ps iudicādi quōd ad
huc posuit in **Cal** vt opūda
dilatione. **Cal** corda mor
talium ante tempus iudicij in hoc
mundo studiosius precarentur ab
solui ne venientes in futura illa dis
ceptatione inopinātā iudicis sen
tentiam sustinerent. In primo cri
sti aduentu **L**iquefacta est fra]

Glo quia homines in terrenis
cōfidentes a stabilitate
virtutis et iusticie in diuersas deflu
erunt concupiscentias vicio rum
Deinde exponit quāz terram dixit.

hugo Let omnes qui habi
tant in ea] vide h̄et
qui terrena diligunt: et ad celestia
non aspi **Cal** Sed quemadmo
rant **Cal** dum saluari in
carnatione subuenerit terre lique
facte subsequitur Legō confirmā
uī columnas eius] s̄ d̄ apostolos
per quorum predicacōnem alij su
stentantur et h̄ij confirmati sūt re
surrectione: qui in domini passione
nutauerāt. Per hos at̄ dixi in quōs

nicola Qui faciunt cōtra pre
cepta negatiua] **R**ohite
im̄ que agē] contra p̄mū et delin
quētib⁹] quā faciūt cōtra p̄cepta affir

matia. Nolite exaltare cornu] & supbire contra deuz gloriantes de vestra ma⁷ **HUGO** Aut defen-
 licia. dentes per
 elationem peccata vestra.

Cassiodoro Cornu sicut vi
 detur erigere qui
 peccata p̄prium p̄ alios mittit ex
 culare. Quapropter tales ad veni-
 am redire non possunt. quia con-
 fessionis remedia p̄didicunt. Hoc
 idem repetit ut formidinez vltionis
 magne ostendat. q̄ semp̄ graui⁹
 vindicatur q̄ iterata iustione p̄ci-
 pitur. Vnde dicit. Nolite extollere
 in altum cornu vestruz. Ille in al-
 tum erigit cornu qui contra deum
 concepta iniquitate remurmurat.
 Nolite loqui. nec corde nec lingua
 labueris deū iniquitate. Adhuc
 in exultationis vitio pseuerans lo-
 quitur contra deuz iniquitatez: q̄n
 aliquis sic estimat se cōstitutū vt
 peccata non possit de d̄m̄are: dices
 nō culpa sua: sed necessitate stella-
 tum ad aliq̄d se peccatu puenisse
 vt hoc magis imputet d̄itori q̄d
 p̄pria voluntate peccauit.

Augusti Et iam loquit̄ con-
 tra deum iniquita-
 tem qui dicit. Vere non iudicat de
 us de reb⁹ hūanis: nō curat quid
 agatur in terris. Ecce multi iniqui
 redundāt felicitatibus: & innocen-
 tes premuntur laboribus.

Collecto Neq̄ h̄o modo ne
 q̄ illo modo de te
 tis loqui aduersus deuz iniquita-
 tez. **Q**uia neq̄ ab oriente neq̄
 ab occidente neq̄ a desertis mōtib⁹

Rico erit refugiu peccatorib⁹
 vt dei iudicium possint
 effugere. qm̄ de⁹ iudex est. Iq̄ vbi q̄
 p̄sens est p̄ essentia: potentiam: et
 p̄sentia. sicut dicit in ps̄. cxxxviii.
 Si ascendero in celuz tu illic es. si de-
 scendero ad infernū ades. Et vt ei⁹
 potentiaz cognosceres: subiungit.

Hunc humiliat. denigando sup-
 bum. Et hūc exaltat sublimando
 humili. **HUG** [q̄ calix] & mēsu-
 ley. **HUG** ra iuste t̄ributōis
 est [in manu] & in p̄tate [domi] &
 christi: cui⁹ potestate est dare cui
 libet q̄d voluerit. Dic calix d̄m̄ tri-
 plex continet poculū. videlicet vni-
 meri & puri: q̄d signat retributio-
 nem iocūditatis eterne: vbi misce-
 aliq̄d tristitie. Et hūc p̄p̄mat do-
 min⁹ sanctis suis in patria: sicut in
 alio psal. dicit. Inebriabūtur ab
 vbertate domus tue. Deinde calix
 d̄m̄ est [plen⁹ mixto]. Hoc mixtu⁹
 p̄p̄mat d̄ns sanctis suis: qui sunt in
 via & i purgatorio. q̄ gaudiū q̄d
 hūc de felici expectatiōe b̄titudinis
 eterne non est mēsu. q̄ fm̄ q̄d dicitur
 p̄. xliij. **S**pes q̄ differēt affligit
 aiaz. Quō autē mixtu est i via sub-
 iungit: dices. **E**t idm̄ aut̄ ex hoc i
 hoc. Cū aliquis h̄z duo vasa vbi
 est vniū d̄uersaz specieū: si vult
 facere mixtionez idm̄at & effundit
 de vno vase in aliud. Sic d̄ns facit
 q̄n homi in tribulatōe posito cōso-
 lationē infundit & cōsideratiōe retri-
 butionis eterne. **T**empat ḡ amari-
 tudinez p̄ntis tribulatōis p̄ dulce
 d̄me future felicitatis. q̄ in **Gre-
 go** cōsideratio p̄mij inuuit vim

flagelli. Illi vero qui volunt hic be-
bere iocunditatem peccati et non mixtum
tribulationis: tandem bibent feces ca-
licis domini. **V**n subdit. **L**uxuriamus.
Licet dominus premauerit de suo calice
in superiori loco hoc est in celo factis
suis poculum vini meri et perfectum gau-
dium: et fidelibus in purgatorio: et in
loco medio hoc est in terra existentibus
poculum mixturam: ut dictum est. **T**u
[fex eius non est eximamta] et euacuata.
Fex calicis domini pena est inferni
quod nunquam euacuabitur: quia perpetua
est. **H**ac bibent omnes peccatores
terre. **I**n inferno damnati. **E**x quo enim
factis in patria datur merum: et factis
in via datur mixtura: nihil restat malum
bibendum de calice domini: nisi feces eterne da-
nationis. **C**onsequenter **A**saph agit
gras de sua liberatione et malorum pu-
nitione: **B**i

Rico **A**Go autem
cens. **R**ico annuncio in
seculum. **S** dei virtute et laude: in se-
culum et in vita presentium. **C**antabo in le-
titia cordis laudes **[deo Jacob]**. **S**
populi christiani qui vitia supplantat
deum subdit propheta in persona christi
iudicis dicentis. **E**t omnia cornua
peccatorum confringam. **E**t dignitates
superborum confringam.

Collector **I**n illa quippe ex-
trema iudicatione
omnes peccatores: omnes superbia impiorum et hu-
miliabuntur: et confracta dispicient quod
hic magnis sublimitatibus eriguntur
L et exaltabunt cornua iusti.

Hugo **H**oc utrumque fiet in iu-
dicio: ubi superbia su-
perborum humiliabitur: et humilitas
atque patientia humilium quibus se

contra inimicorum insidias defendere
exaltabuntur. **Cassio** quoniam in eterna
tur.

Cassio pulchritu-
dine permanebunt. **O** humilitas exi-
mie de corda quae hic cerneris desti-
tuta. **Q**ui maius pro eum habere poterit de-
tus tuum quam ut ille eam hic assumpse-
rit de quo cuncti beati sine fine gau-
debunt. **A**udiuimus verba domini non de
altitudine caeli: sed de sancta scriptu-
ra psalterii: cui tanto libenter para-
mus quanto nos communi monuisse
dignatus est. cum beneficia domini saluato-
ris si intelligatur: iugiter ammiranda
sunt. **A**nguam ipsi quotidie gesta-
mus in manibus. voluntas domini per
nobis litteris comprehensa diuinis
et corporeis praestat aspectu: ut in tus
cordis oculus salutariter instruat.
Nunquam tacet si eum in scripturis suis
consulere festinemus. **S**per ad salutaria
vires paratus est. nec absens aliquando
reddidit si eum puris mentibus appeti-
mus. **Q**uapropter et abijciamus ut
psalmus monet superbiae que sceleratos
diuidit a christo. amemus humilitatem
quam sancti illi celesti caritate coniungit: qui
nisi in futuro exaltari mereamur ab
ipso domino nostro Iesu christo: cui est ho-
nor et gloria in secula seculorum. **A**men.

Psalmus lxxv.

**Notus in iu-
dicio** **P**salmum
Asaph: prouidens in spi-
ritu liberationis: mirabilem popu-
li a sennacherib persecutionem: ut ha-
betur. **iii. Regum. xix.** **C**uius psalmi

talus est titulus. In finem in laudi-
bus psalmus Asaph canticum ad
assiri. **Castiodo**. Omnia ver-
os. Castiodo. ba huius
tituli ex precedentibus expositionibus
debet esse notissima. Restat ergo
quod nouum intulit: videlicet ad assirios
explanare. Assirij dirigentes iter
pretantur qui iam fidei regulis docti
rectis semitis ambulare contendunt
Nos alloquitur Asaph: laudes do-
mini mirabili varietate decantans
Aitem in rē.

Notus in iudea deus. Potest
hic versus nonnullam facere
questionem: cur dictum sit in iudea de-
um notum: vbi magis christum deum co-
stat esse crucifixum.

Collector fuit tempus quo
gens iudea sola
deus agnosceret atque adoraret: et ce-
tere gentes adorantes ydola deum
celi penitus ignorarent. Sed quoniam illa
gens iudeorum verum deum saluato rem-
suum negauit a cognitione dei eran-
do ceci.

Castio. Ipsi enim in deum
dit. Castio. traditioe dixe-
runt. Nos regem non habemus nisi
cesarem. Vnde ergo iudei veraciter di-
ci possunt quod se a christo nato de tri-
bu iuda et a iude genere extraneos
reddiderunt. Propter quod quid signi-
ficat iuda delemus inquirere ut nobis pos-
sit sententia veritas relucere. Iuda
quippe confessio interpretatur. Vnde in
deum veram christi constat esse ecclesiam
que confiteatur illum regem qui per virgi-
nem Mariam venit de tribu iuda. Be-
ne ergo deus in iudea et in ecclesia
notus esse debet a quo fideliter confiteatur

in israel magnum nomen eius. In
helvie videtur deum interpretari. In no-
quo quod enim fideli magnum est nomen
deum quoniam eum parum corde confiteatur regem
regum a deum deum nuntium. Et factum
est in pace locus eius.

Augusti. Prius confiteatur et sic
in tripso fit locus
dei. Rindiu enim non confiteris pecca-
ta tua: quod amodo riparis cum deo.
quod tibi placet vita tua mala que ei
displacet. **Castio**. Ille perfectus pa-
cet. Castio. rem probat hinc
cum deo: qui aduersus mandata eius
obtraria voluntate non litigat: qui sequitur
iussa deum nuntians: et ab omni prece-
ptum deum suum flectit arbitrium. Pax
enim vera est concordia hinc cum mori-
bus probis: et litigare cum vitijs. Et li-
cet deus non sit localis qui ubique est
totus: tamen localiter iesse debet quod appi-
us adesse dignatur. Sequitur. Let
habitatio eius in syon. Syon spe-
culatio interpretatur per quam deus fide-
lium corda prospicit. Ipse perfectus fit sy-
on qui eum meruerit sincera mente
conspicere.

Iero. In quibus ergo aia-
cere. Iero. noticia scripturarum
est atque doctrina: ibi habitat deus.

Sequitur Hugo. **Ubi** et illa-
tur. Hugo. pace confregit
potestas demonum videlicet Larcum
et delectationem subitam que ex impro-
uiso ferit scutum et malam volun-
tatem consentiendi peccato que est
scutum contra deum. sic bona voluntas
est scutum contra diabolum. Gladium
et actum peccandi quo se quisque ite-
rimet. et bellum et consuetudinem
peccandi qua deus continue impu-
dit.

27
Sua **Cassio**. Hec omnia no-
tur. tum est ofracto
atq; iminuta discedē vbi venire cer-
tum est pacis auctore. Nec solum
hoc fecisti dñe: sed etiam es **L**
luminēs. corba gentiū a peccatoꝝ
o **L** tu. christe a non alius. et hoc
facis **L** mirabiliter. **v** p miracula
et predicationem platan. **L** a mon-
tib⁹ eternis. **v** ab apostolis a pre-
dicatoribus.

Aug⁹ Qui tanq̄
sanctis. **Aug⁹** Montes ex-
ceperūt primo doctrinā tuā quos
eternos fecisti: a vitāz eternā per il-
los ceteris pmisisti. quibus p̄dicā-
tibus **L** turbati sunt omnes insipie-
tes cor.

Cassi. qm̄ de p̄dicatio-
de. **Cassi**. mib⁹ sanctis vñ
illuminati sunt iusti: inde insipien-
tes. turbati sunt: a recedentes a ve-
ro lumie secuti sunt mūdi desideria
tenebro.

Aug⁹ Sed quid eis
sa. **Aug⁹** ex hoc ipso
contigit. Sequitur. **D**ormierūt
somnia suū. **v** viri diuitiaz. Ama-
uerūt presētia a quieuerūt in ipis
presentibus. et sic illis facta sūt il-
la presentia delictiosa.

Cassio. Et tene dicit suū. vt
eos a beatorū quiete
discerneret. Nam iste somnus fal-
lax atq; deceptor est: vt mō se gau-
deant diuitias acquisisse: modo no-
bilissimo cōiugio copulatos: mo-
do clarissimis honozibus fuisse s̄b-
nectos. Sed vide qualis eos cōfu-
sio subsequat. **L** a nihil inueniūt
omēs viri diuitiaz i mamb⁹ suis.

Aug⁹ Dormiunt p̄ delectatio-
nez cupiditatibus su-

is. transit somnus iste. transit vita
ista. a nihil inueniūt in mamb⁹
suis. qz nihil posuerūt in māu xp̄i.

Cassio. Et intende quē admo-
dum auaros desigēt
atq; definit. Dicit enim viri diuitia-
ruz. s. qui pecunijs suis captiua mē-
te deserui.

Grego. xviii. mo-
unt. **Grego**. raliū. **V**i-
pfecto paupertatem euigilantes sūt
resurrectione inueniūt. quia nihil
secum ad illud extremū iudicium
ferunt. **V**nde ingemiscētes testan-
te sapientia didicuri sunt. **Q**uid no-
bis p̄fuit superbia. aut diuitiaz
iactantia quid cōtulit nobis. **T**ra-
suerūt omnia illa tanq̄ vmbra. **V**i-
tia ergo a fugitiua fuisse que tenu-
erunt iam amissa cognoscūt. que
q̄d̄m aderant: stultis eoz cordib⁹
magna a mansura videbātur. de
quorum duricia adhuc subdit.

Cassio. **H**ic increpatione
tia. **v** ad predica-
tionem: a monitis sanctis o x̄pe qui
es **L** deus **Jacob**. **v** populi xp̄iani
qui est supplantator vitiorum nō
curauerunt. quia **L** dormitauerūt.
a excecati sunt et obdurati.

Augul. Nam duricia cordis
obduratio est.

Cassiodo Sed qui sint isti
consequēter exponit: dicens. **L** qui
ascenderunt.

Aug⁹ q̄ se iactant
equos. **Aug⁹** in superbia
in diuitijs: honoribus: a potestati-
bus suis. **N**am in equis sedere pec-
catum non est: sed ceruicē potesta-
tis contra deum erigere.

Casti. Talis fuit ille Pharaon qui ascendens curfus atq; equos increpationes dñi estimata mente contempfit: a dormitando puenit ad eternū somnū: vbi nulla requies inuenitur.

Hugo Requaq; ret ad increpationē dei qui bene aduerteret qđ subditur. **Q**uod si ne qui modo increpas misericorditer peccatores [terribilis] in iudicio futurus [Les] iude; [et] tūc [quis] resistet tibi. [quasi] dicat. Nullus. cū infinita sit tua virtus. [et] tūc] auz veneris iudicare viuos a mortuos apparebit super te pro Lira tua.

Hugo bos. qđ sic dicit in alio ps. Dñs in ira sua conturbabit eos a deuorabit eos ignis. Quō autē apparebit consēqñt ostēdit: dicens. **D**e celo auditū fecisti iudiciū. v. audiri facies aduentu; tuū ad iudiciū: quādo sonante tuba angelica dices. Surgite mortui venite ad iudiciū. [terra] v. vnus quisq; p̄tō: [tremuit] v. tremet nihil habēs meriti. [a] q̄cūt. v. qui esēt ab omni ope. qđ tunc non poterunt operari neq; mereri.

Castio Vel tremet ad voce; iudicis dicentis. **I**te in igne; eternū. Et quiescet cū in p̄tēua damnatiōe recipiet. S; q̄es ista sine requie est. qđ et si req̄escāt a malis opibus: non tñ in supplicio quiescūt qui in eterna flamma cruciandi sunt. **Q**uoniam exurgeret in iudicio deus. v. cū exurgeret christus ventur⁹ ad iudiciū: qđ hic qui etus om̄ia ptulit quādo corā Pila

to iniuste iudicatus est. **V**nde tñs flatio hebraica sic h; Cum surrexerit ad iudicandū deus. Et ne iudicium illud ad solaz; damnatiōe; maloz crederes esse faciendū: addidit. **L**yt saluos faceret omnes māsuetos ter. **Augusti** Qui fremēte. **Q**ui tres equos non ascendēūt: sed in humilitate sua peccata confessi sunt.

Castio hi salui fiūt auz in domino dñi p̄ma p̄missa recipiūt. **C**ausam saluatiōis eorum subiungit: dicens. **N**oni am cogitatio homis confitebitur tibi. **C**ogitatio enim nostra primū; confitē; deo: qñ p̄terita peccata humili satisfactōe; damnauerit. S; qđ fragilitas hūana semp; debet luge-re qđ peccat: addit. **a** reliquie cogitationis diem festū agēt tibi.

Aug⁹ Reliquie cogitationis ē vt non exābat a memoria ille qui sanauerit. Et quid tibi dimisit. **D**iuinus modi reco: datiōes solennia dño celebrabunt cum gratiarum adione

Collector In Paulo cogno-scimus hāc cogitatione; cōfite;: a reliquias cogitationis cum dicit. **Q**ui pri⁹ sui blasphemus: et persecutor.

August. **V**t ampli⁹ blasphemus nō esset fuit prima cogitatio confitēs. vt autē commemoraret qđ illi dimissus est: reliquie cogitatis erant. **P**er ipas reliquias cogitationis solennia celebra-

Collector **C**onsequēter post qđ

ostendit qualiter propter superbiam
et mundi delectationem damnentur
reprobi. a quomodo per humilitatem
et bonam confessionem saluentur
mansueti: iuuat populum ad dei lau-
dem: dicitur **Rico** **Q**uete et red-
dens. **Rico** dicitur domino dicitur
vota que fecistis: siue in baptismo:
siue in ordine: siue in quouis licito
modo: illa persoluite. quia displicet deo
infidelis promissio: ut dicitur **Eccl.** v.

Hugo **Q**uete est consilium.
reddite est preceptum: si
uouistis reddite. **L**omnes qui in cir-
cuitu eius afferitis munera. **I**ipse
enim in medio suorum fidelium se esse
promittit.

Cassio **I**n circuitu que-
ritur. **Cassio** **p**eres agit: cum
munera fidelium sacratissimis alta-
ribus offertur. **Hugo** **T**erribilis
dicitur domino qui terribilis apparebit peccatori-
bus in iudicio.

Iero **S**piritus principum
audacia superborum: aut animam ipso-
rum principum terribilis apud omnes
reges terre.

Cassio **p**us suum
regere ac moderare domini munere
meretur. **Iero** **R**eges ergo preemur-
runt deum ut reges terre
simus: ut impemur carni nostre: iu-
xta illud apostoli. **N**on regnet pec-
catus in mortali corpore nostro. **I**m-
peret anima nostra: seruiat corpus
et statim ueniet christus et habitabit
in nobis. **I**psa enim dicit in euange-
lio. **V**eniam inquit et stabo ante ho-
stium et pulsabo. et si quis michi ape-
uerit introitu ad ipsum et cenabo cum

eo. **Q**uod sic stat ante ostium peccato-
ris nostri christus. **I**nterare desiderat.
Aperiamus ei. ingredietur in nobis:
et hospes noster est et conuiuia: cui est
honor et gloria in secula seculorum
Amen.

Psalmus lxxvi.

Quete mea ad
dominum clamauit. **T**itulus **I**n finez pyramidum
Asaph. **P**salmus Asaph.

Hugo **C**uius sensus talis est
Psalmus iste attribui-
tur Asaph. et fidelis populo. **N**am Asaph
congregatio interpretatur: qui populus fi-
delis est. **R**editurus et transiens. quoniam
contemptis terrenis mente et volun-
tate transiit contemnendo ista transi-
toria: ut perueniat in finez videlicet
eterna beatitudine que est finis pre-
sentium miseriarum.

Aug **Q**uis quis
ego christiana
nus qui huius psalmi consilium sentire
imitari et tenere vult: omnia deside-
ria carnalia transiit: seculique hu-
ius pompam et illecebram calcet. nihil
quod sibi aliud in hoc mundo proponat:
nisi ut perueniat ad finez christum que est
primum nostri laboris. **E**t hec est intencio
huius. **Glo** **A**saph ergo omnia
psalmi. **Glo** **t**ransiens et so-
lum deum querens: ait.

Quete mea ad dominum clamauit.
Vero **C**lamare eo tempo-
re est necessarium quoniam
longe est ille qui clamat. **E**t quod pro-
pter peccata mea longe sum a te: cla-
mo ut exaudias. **Q**ui multum deside-
rat: multum clamat.

Cassi. Clamat ad dñm qui eū
 talia petit: q̄lia se datu
 rum fidelibus pollicet. **Raz** qui eū
 p̄ reb̄us transitorijs rogat: nō ad
 dñm clamare cognoscit q̄uis ip̄m
 petere vide. **Aug⁹** Quisquis p̄
 atur. alia re q̄ p̄
 ipso dño clamat: ad dñm nondum
 est transiliēs: sicut iste qui i orati
 one sua pseuerans: subiūgit.

Cassi. [Vox mea ad dō minū]
 subaudit. pueni. **Sed**
 quid petit non designat. **Et merito**
 q̄ non est illi necessariū dicere q̄d
 p̄stet q̄ solus nouit largiri q̄d expe
 dit. Quapropter vere sapientes sūt
 q̄ se p̄tati diuinitatis: ordinatōiq̄
 cōmittūt: ip̄m solū exp̄tūt: et oīa
 p̄sp̄a se quisiūt. **Sequitur.**

Hugo [La intendit mihi] ex
 audiendo oīem meā
 q̄ppe est dñs oībus iuocātib⁹ euz
 in veritate. **Postea** oūdit tempus
 oratōis sue: **Aug⁹** [In die
 dicens. tribulatio
 nis mee] v̄i hac p̄nti vita hūana
 q̄ est tēptatio sup̄ terraz. [Deum ex
 quisi] **Cassio** Solent munda
 ui.] nis desiderijs oc
 cupati i tribulatōib⁹ optare vt ab
 illa possint necessitate quam su
 nent liberari. vt si egrotus est: sa
 nitate querat. si pegrin⁹: patriaz.
 si paup̄ exp̄sas. **Iste** vt breui peti
 tione oīa p̄futura occluderet: nihil
 s̄ suis angustijs vociferat⁹ est. nec
 impacīēter q̄ sustinebat: ingessit.

Sed tanq̄ quiesc⁹ et maloz futuruz
 nesci⁹: i die tribulatiōis sue toto de
 siderio d̄plationē dñi p̄quirebat

Et quod exquisiui [in amb⁹ meis] v̄
 opibus bonis q̄ diuinis noscūtur
 cōuenire mādatis. **Let** [q̄n exquisi
 sti nocte] v̄ in hac vita q̄ quis lu
 cem h̄ie videat: tamē obscuritate
 fuscata **Collectoꝝ** **Et** vbi ex
 est. quisiisti.

Contra eū sic translatō romana
 h̄: coram eo v̄ in abscofo. sicut ip̄e
 dicit. **Notite** facere iusticiā v̄iaz co
 ram hoīb⁹. **Ilo** enim p̄sente sit q̄n
 hūan⁹ non affectat aspect⁹ vt va
 nis laudib⁹ itumescat. **Sequitur.**
Let nō suz decept⁹] q̄ secut⁹ suz do
 minū que querebaz. **Et** idē **Et**
 nūit consolari anima mea].

Grego xviii. moral. **Pleū**
 q̄ hūius seculi diui
 tes tēdio affecti solent bona tēpa
 liter accepta cōspicere: a tristitia
 declinare. **Cuz** em̄ merore quoda
 tangi se sentiūt: equos aspiciunt:
 auri a argēti vascula cōtēplantur
 p̄bia circueūt. **Cūq̄** p̄ hec t̄p̄alia
 oculos lib̄ter trahūt: obortiz am
 me merorem v̄mūt. **V̄n** eis sic in
 euāgelio veritas dicit. **Ve** vobis
 diuites: qui habens h̄ie cōsolatio
 nez v̄iam. **S̄** sc̄is qui hoc luget q̄
 ab eternis gaudijs accidit: cōsola
 tionē de temporalib⁹ non admittit.

Cassio **Neq̄** si vigilijs fatig
 tur: remissam vaga
 tionem q̄rit. **Si** ieiunijs vt corpus
 suū cōgrua hilaritate reficiat. **Nec**
 querit. q̄ ista sola cōsolatio est: v̄i
 delictet intētionē suā semp̄ ponē in
 dño. **V̄nde** subiungit ip̄e. **Me**
 mor sui **Iero.** cōsiderando eius
 dei. mansuetudinem
 d. iij.

a pietatem. Let delectatus sum in
ipfius misericordia. Let in de exec
citatus. **Rico** i diuinis laudi
fum. **Rico** bus. Let defecit
spūs meus. q̄ aliqui hōies deuoti
ex feruenti deuotiōe capiunt a sen
sib⁹: a sic deficiit spūs q̄ tū ad vsqz
actuales exteriorz sensuū. **Rico**
pauerūt uigilias oculi mei. ueni
gilauī ante q̄ esset tēpus surgēdi
ad matutinū: a ad dicendū laudes
d̄iūmas de nocte fm modū ōfuetū
Sic em̄ faciūt deuotione feruentes
q̄ surgūt añ alios ad wandū. Se
quūt. **Lur**bat⁹ suz. **re**corbatōe pec
catorz: tā meoz q̄ alioz. **L**a nō suz
locu **Cassi**. **T**acuit ḡ: qm̄ pfū
tus. **Cassi**. da nocte nō habe
t at solatiuz hūam colloquij quo
tpe ipse hō recognitans animi sui se
creta per **Iero**. **M**onach⁹ em̄
quirit. **Iero**. qui nō uigilat:
hūc uersiculū nō potest dicere.

Hugo Et si quis queret: qd
faciebas qn̄ uigilias
anticipās surrexeras. Respondet.

Rico Cogitauī dies antiquos. **Cassi**
Cepi cogitare ab imi
tio mūdū qn̄ hōiez fe
cit de⁹ vsqz ad annū meū. **Ab** Adā
vsqz ad tempus uicm̄.

Cassi Et vidēs q̄ dies anti
ci sunt et labili uarietate fugitiuis
non hos de siderauī. **L**h̄ ānos et nos
in mēte habuī. q̄ in dieb⁹ antiq̄s
mor̄d̄iāte. in ānis eternis regnat
uita eterna. **Isti** momēto pereūt.
h̄ futuri plēni longinq̄tate consistūt
Cogitabat ḡ uir sād⁹ cur latētes

Dies tanto tpe desideret a q̄rat hu
manitas: a illos et nos qui soli no
bis sunt specialiter appetēdi negli
gam⁹ a cōtemnam⁹. nec credam⁹
esse duz eos in plēni nō ualem⁹
aspicē. **Et** meditat⁹ hū nocte cū
corde meo. **In** oratiōe secreta.

Iero Nō cogitabā de iracūdia
nō de inimico meo h̄ tota
cogitatio mea de deo erat. Let exer
cita **Rico** p̄scrutando ōscien
bar. **Rico**. tie mee secreta. **L**a
scope bā spm̄ meū. **L**extergēs in pec
cata saltē remedia: sine quib⁹ non
p̄transiuit p̄sens uita.

Hugo Et dixi. Nunquā i etre
nuz p̄iciet deus. scz
hōiem: et si p̄iciat ad tēpus ut cor
rigat. q̄ si dicat. Non. **Inter**roga
tio em̄ facta p̄ nunq̄d: supponit f̄e
quēter negatiuā. facta at̄ p̄ nonne
supponit affirmatiuā. **I**llos autē
p̄cipue nō p̄icte d̄ns q̄ faciūt ea q̄
p̄missa sunt in uersu p̄cedēti: qui ui
delicet exercitant p̄scrutando ōscie
tie sue secreta: a de deo meditantur
Laut non ap **Cal**. **I**stud non
ponet. **Cal**. nequaquē ne
gantis: h̄ affirmātis est. q̄ si dicat.

Hugo ymo addit ut medi
cus medianā ad mor
buz. **V**ū subdit. ut cōplacitior. **L**u
benignior a magis placatus. **L**it
adhuc. **Cal**. h̄ uerbū adhuc:
Cal. expectantis est: a
non dolentis. **L**ut in finem.

Rico a totaliter misericordi
am suā abscedet. **L**a nob
La generatōe in generatōez. **L**u in
generatōibus sibi succeden tibus.

Ut obliuiscet misereri deus | nobis: cui tñ eius aprietas sit misere-
ri a parçē. Lau t continebit in ira
sua misericordias suas.]

HUGO Sicut fons dī contine-
re aquaz qñ nō emit-
tit ex se riuulos: s; sic nō continet dñs
misericordiā suā. qz etiā irat⁹ mise-
ret. quoniam aut corūgit: aut mi-
nus pu

RICO Tales qrelas a-
nit. Similes so lent
facere hoies etiā tom in afflictōe po-
siti: s; p rationē sentiēt cōtrariū: sic
xps fm sensualitatē dicebat. **T**rā-
seat a me calix iste. Et fm ratiōem
dicebat. Verūtamen nō sicut ego
uolo: s; sicut tu. **E**t dixi. Hec vi-
delicet qrulose ex infirmitate hūa-
na. Vnde trāslatio hebraica habz
Et dixi imbecillitas mea hec est. ta-
lis qruulatio quā premi si pcedit ex
imbecillitate humana: s; fm iudici-
um ratio

HUGO [nūc cepi] |
nis. intelligere qz
mutatus sum de ignoante in sciē-
tem: a s peccatore in iustū. Nec est
mutatio dextre excelsi v muneris di-
uini: a non mei meriti. **Vñ** ap^lus
ad Phil. ij. ait. De⁹ est em q opa-
tur in nobis a velle a pñcere p bo-
na voluntate. Et idē dī ad tici. iij.
Non ex opib⁹ iusticie q fecim⁹ nos
s; fm suā miāz saluos nos fecit. Et
ne vir scūs de hoc dei bñficio ingra-
tus putē: subiūgit. **M**emor fui
opm dñi. qz hui⁹ mutatōis in me
facte nō obliuiscar. Et nō solum de
mea salute letabo: s; bñficioz ali-
is factorū recordabo. Lqz memor
ero ab initio mirabiliū tuoz.

Cal. vtiq; q hūano generi pi⁹
miseratoz indulsit: videlz
qz **Adam** fecit ad imaginē a similitu-
dine suā. **Dei** qz oblatōez **Abel** in-
sti suscepit qz in archa **Noe** a dilu-
uio ecclāz a baptismū pfigurauit
Postremo qz ipse ad liberandū ho-
minē venire digt⁹ est. **E**t medi-
tator in oibus opib⁹ tuis.] a i scri-
pturis diuinis: vbi nullum tediu:
nulla satietas. s; qñtū qz p l⁹ hau-
serit: tāto ampli⁹ dulcia sentiat.
Sensu si est intellectu notū pqrīt:
s; qz fidelib⁹ nō sufficit tm legere
septurā: nisi etiā assit fruct⁹ bonoz
operū. **I**deo s; dicit. **L** a i adiuentio-
bus tu

HUGO qm pceptis
is.] **q** uenisti ad
utilitatē hoim: vt p ea hoies te iue-
nirēt. **L** exercebo.] v sollicita deuotōe
versabo. De quib⁹ adiuentioibus
dī ysa. xij. **P**otas facite i p l⁹ is ad i-
uentōes ei⁹. **Dei** scūs vir in laudē
dei pūpens: subiūgit. **D**eus] pī.
[in scō] v i xpo est [via tua] qz ipe
dicit Jo. xij. **N**emo venit ad pīez
nisi p me. Et qz i xpo fuit a est diui-
nitas. **I**deo subiūxit. **L** quis de⁹ ma-
gnus.] v tute. **L** sic de⁹ noster.] qua
si dicat. **N**ullus.

Nicola quia null⁹ ali⁹ pter
pm pōt facere opa
virtutū totī nature excedētia. **I**deo
s; dicit. **L** tu es de⁹ q facis mirabilia.

HUGO Sanas corpa a lāguorib⁹
a animas a peccatis.

Jeroni Quotidie facit miābi-
lia. qā iste heri latro:
hodie cristian⁹. heri fornicatoz: ho-
die cōtinēs: qd est solū dei opari.

Casus **R**otam fecisti. o deus
pater. In populis. totus
orbis. Virtutez tuam. quoniam in hunc
mundum misisti filium tuum dominum
christum. Qui sicut apostolus ad
Corinthios dicit. Dei virtus est et dei
sapientia. redemisti in brachio tuo.

HUGO et in filio tuo per quem
operis. filios iacob
electos de iudeis. et filios. Ioseph
electos de gentibus que
designant per Ioseph qui interpre-
tatur augmentus. ex quibus gen-
tibus christi ecclesia semper augetur.

Uderunt te aque deus. De his
aquis dicitur Apocalypsis xvij. Aque
quas vidisti populi sunt et gentes.
Ratio est. quia transeunt de hoc mun-
do sicut aque. quoniam generatio
perit et generatio aduenit. **U**-
derunt. ergo te aque. et vterque po-
pulus predicatus per fidem. et quidam
corpali visus. et timuerunt. omnipo-
tentem visis miraculis. et turbate
sunt ab illis. et conscientie eorum com-
mote sunt ad penitentiam. Cor homi-
nis abissus dicitur Ieremias xvij. Pro-
fundum est cor hominis et inscruta-
bile. **M**ultitudo sonitus aquarum.
et predicatorum populorum sonitus
fuit multiplex in confessionibus pec-
catorum. in gemitibus. in precibus. lau-
dibus. psalmodiis. orationibus.
Pec mirum. quia locum dederunt
nubes. et apostoli predicantes. de
quibus psalmista ait. Qui sunt hi qui ve-
nutes volant. **A**temim sagitte tue.
et verba scripture. transeunt.
ab ore predicatorum ad corda au-
dientium quibus audientes in cor-

dis tanquam sagittis punguntur
ad penitentiam. **V**ox tonitru tui
et vox predicationis apostolorum
terribilis et aperta facta est. In ro-
ta. et in circuitu orbis terrarum. quia
in omnem terram exiit sonus eo-
rum. **E**t quia predicationem confir-
mabant miracula recte subiungit
Alyperunt coruscationes tue or-
bi terre. quia virtutes et miracula
quas per apostolos. et apostolicos
viros fecisti ubique resplenduerunt
et note sunt ex quibus commota est
ad penitentiam et fidem. **E**t contremuit
terra et terreni homines visis predicatis
miraculis tremefacti ad fidem conuer-
si sunt. **E**t quia fides sine bonis ope-
ribus mortua est. **I**deo subdit.

Rico In mari. et gentilitate
peccatis amara predi-
cata est. **V**ia tua. videlicet obfusatio
mandatorum tuorum. **E**t semite tue. et
consilia euangelica quibus se cure transe-
per mare huius seculi aquas multas.

HUGO et in multis populis dixerunt
gentium. quod sic dicitur ad
Romios xi. Cecitas ex parte contingit in israel
donec plenitudo gentium intraret. De
qua cecitate subiungit hic. **E**t vestigia
tua non cognoscunt. et pietas tua non
erit accepta a iudeis excecatis. **V**n
Iohannes. In populo venit a sui eum non recepit.
Et ad ostendendum in gentilitate ipso
subiungit. **E**duxisti sic oves
git. **R**ico. populum tuum. per desertum
ad modum ovium. In manu Moysi et
Aaron. quia Moyses erat dux populi.
et Aaron frater eius sacerdos sum-
mus offerens hostias et sacrificia
pro salute populi israel.

Augustinus Hoc illi populo fecisti et te expulit a se. Tu autem cepisti esse in gentibus: et saluae facte sunt etiam reliquie populi gentilis: et remansit foris ingrata iudeorum multitudo.

Cassio. O ydithun vere huius egregie: qui psalmum hunc mirabili institutione cantasti in tribulationibus exercitatus: negasti te humanis desiderijs nullo modo consolatus. Deinde liberatio tua ad profectam: noscitur puenisse sententiam. Tercio sentis te iam feliciter mutatum: nec tamen in prosperis animum relaxas. Sed cum te semper in te: ad magnalia domini proficaris: augmento quodam sapientie ingiter proficisse cognosceris. Quarto miracula christi sub magna exultatione cõcelebras. et tu dixeris: sa pueris: institutione christiano populo que saluae ostendis. Presta domine ut solita nos iubeas pietate purgari: quatinus qui sumus tibi actum qualitate dissimiles: clemencia tua nos faciat esse cõsortes. qui cum patre et spiritu sancto viuimus et regnas in secula seculorum. Amen.

Psalmus. lxxvii.

At tendite populo. Titulus. Intellectus. Asaph. Iste titulus dicitur. Intellectus Asaph ad intelligentiam nos puocat. Quia ergo intellectus est simplex: et in psalmo narrat historia: necessitate compellimur omne quod in eo scriptum

est secundum intelligentiam intelligere.

Aug⁹ Quis audeat velut manifestas legendo percurrere parabolas: et propositiones que nonibus suis indicant altius se perscrutari oportere. Parabola quippe alicuius rei similitudinem per se gerit. propositiones autem problemata vel questionibus dicuntur. Quis non his auditis vigilantiam mentis intendat ut ad earum fructum intelligendo pueniat.

Glosa Parrantur enim in hoc psalmo beneficia que deus contulit populo iudaico. Sed quia hec omnia in figura contingebat. **Aug⁹** posterior populus videlicet christianus amonetur in hoc psalmo ne spiritualibus beneficijs dei sit ingratus: eiusque in se puocet iracundiam: cuius obedienter et fideliter debet suscipere gratiam. Hec est enim psalmi huius intentio: hec utilitas: hic vberimus fructus.

Nicola⁹ Sicut igitur secundum sensum litteralem psalmus iste loquitur de regno dauid et populo iudeorum: sic secundum intellectum Asaph mysticum loquitur de regno christi veri dauid et populo christiano que christus alloquitur: dicens.

At tendite. Id est diligenter intelligite. popule meus. christiane quem meo sanguine acquisiui. legem meam. euangelicam. inclinate humiliter aurem vestram. in verba que cordis mei. et in verba euangelij que ore prophete predicauit. **A** Periam in parabolis

os meū sicut patet in de ut fu euā
gelij q̄ christ⁹ cōmuniter parabo
lice dicitur. **Hugo** <sup>Loquar p̄po
sitiōes</sup> i emi
gmata a obscuritates que i figura
contigerunt. **Nico** ^{Lab imitō}
indeis. ^{.s. legis da}
te: cui⁹ p̄cepta moralia christus in
euangelio replicauit: consilia euā
gelica superab dendo.

Jeronim⁹ ^{Hunc versiculuz}
recitat euangeli
sta **Matheus. xxiij.º** de christo im
pletum: dicens **Hec omnia** inquit
facta sunt vt impleretur illud qd̄
scriptum est. **Aperiam** in parabol
os meum et loquar p̄positiōes ab
initio. **Viditis ergo** q̄ euāgelista
Matheus hoc intellexit in persona
christi. **Sequitur** **Asaph** p̄phete
narratio: in qua declaratur multi
plex bonitas christi: et per opposi
tum magnitudo mali populi chri
stiani cum dicitur. **Quāta** audi
uimus in veteri testamento. **Quāta** audi
uimus in nouo testamen
to. **Modus** autem cognitionis sub
iungitur cum dicitur. **Patres** no
stri videlicet apostoli et euangeli
ste. **Narrauerunt** nobis. **Vnde**
Marc. vlti. dicitur. **Sentes** in mū
dum vniuersum: predicare euāge
lium omni creature: a illa. **Non**
sunt occultata a filiis eorum. **Id ē**
ab imitatoribus spiritalibus fi
liis apostolorum. **In** generatōne
altera. **In** **Augusti.** **Hoc ē**
deis. **Augusti.** i gene
ratione nostra in qua nobis dona
ta ē regeneratio. **Et** ipi apli eoꝝq̄

Nicola⁹ ^{sequacēs annūcia}
uecūt nobis. **Lnac**
tantes laudes domini. **Id est** **Iesu**
christi facta narrare: laudasse est.

Hugo ^{La virtutes eius. vide}
licet humilitate: pau
per tatem: caritate: et huūsmōi.
Let mirabilia. **Id est** miracula. **Quā**
fecit in hierusalem et iudea. **Et**
suscitauit. **Id est** in lucem per duxit
per apostolorum predicationem.
Testimonium resurrectionis eius
in **Jacob**. **Id est** in populum chri
stianum qui luctatur contra vitia
Let legem. **Euangelicam** que con
stituitur in caritate et dilectione.
Posuit in israel. **Id est** in sancta
ecclesia: que deum per fidem specu
latur. **Quāta**. **Id est** valde ma
gna a digna. **Imābauit**. **Id est** pre
cepit. **Patrib⁹** nostris. **Apostolis**
alijsq̄ discipulis. **Nota** facere ea.
Id est vt nota faciant ea. **Filijs** su
is. **quos** per euangelium in chri
sto genituri: a adducturi erant ad
fidē christianam. **Que** sunt illa ma
gna: nisi illa que **Johannes** dicit
xy. Hoc mando vobis vt diligatis
inuicem: et diligite inimicos v̄ros.
Et hec voluit nota fieri. **Vt** cogno
scat generatio altera. **vsq̄** in finez
mundi futura. **De** qua generatōe
subditur. **Filij** qui nascuntur.
in baptismo ex aqua et spiritu san
cto. **Et** exurgunt. **Ad** amorem cele
stium. **Enarrabunt** filiis suis. **In**ue
cessoribus christianis.

Nico. **Et** penāt i deo sp̄e suā.
Et a nō in vanitate mūdāna.
Let nō obliuiscantur opm dei.

Hug viz cre atōis: et cre atōis: iudicij extrēi. et manda ta ei⁹ exq̄rant. et ex amore q̄rant a impleant: vt fides per dilectionē opere

Cassio Ipsa em̄ est dei tur. summi vera re cordatio: si mandata eius deuotis mentibus impleamus. Ne fiant sicut patres eorum. carnales: vtpote iudei. generatio praua. veritate respiciendo. et exasperas crucifigendo saluatorem.

Hugo Generatio que nō direxit cor suum. ad sequendum christum. et non est creditus aī deo spirit⁹ eius.

Cassiodo Tūlatio hebraica hatet. et nō credit dō spiritus eius. q̄ errabāt in fide a moribus. Illius spiritus aī deo est creditus: qui ex fide p dilectionem operantez adheret deo Sequitur. **Et** in effrem. sunt iudei aut mali christianie: qui intendentes et mittentes arcum. tanq̄ promittentes se mandata dei custodire tempore prosperitatis: sicut ille qui intendit arcum. et parat sagittas ad mittendum promittit se pugnaturum. Tales namq̄ non sicut promiserunt: fecerunt: sed conuersi sunt in die belli. hoc est in tempore aduersitatis. Quomodo autem conuersi sunt consequēter ostendit: dicens. **Non** custodierunt testamentum dei. moribus et vita dedinantes a lege sibi data. et i lege ei⁹ noluerunt ambulare. **Et** obliuati sunt. videlicet iudei. beneficiorum

eius: et mirabilium eius que ostēdit eis. quomodo videlicet eduxit eos de egipto. De quibus mirabilibus a beneficijs dei consequēter subdit: dicens. **Oram** patrib⁹ eorum fecit mirabilia in terra egipti. et assignat locum: dicens. in campo taneos. et in planicie illi⁹ ciuita.

Nicola Tamis enim est egipti. ppter quod tenebantur ibi consilia: sicut q̄ dicitur ysa. xix. **Stulti** principes taneos: sapientes consiliarij Pharaonis dederunt cōsiliū insipiens. Deinde enumeat beneficia dei facta populo iudaico in exitu de egipto: dicens. **Interrupit** mare. id ē diuisit. et perduxit eos. q̄ sic co pede fecit eos tūfere

Hugo La statuit aquas q̄si i vtre. quā detinebatur virtute diuina a dextris a sinistris itineris ad modū duoz muroz ne effluerent sup filios israel tūfere euntes. **Et** eduxit eos in nube diei. et de die. quia more grecoruz genitū⁹ ponitur pro ablatiuo. La tota nocte in illuminatione ignis.

Nicola quia columna nubis ptegebat eos ab ardore solis de die: sic et columina ignis ostendebat eis viam in tenebris noctis in q̄ transferunt mare rubrum. et alijs etiam temporibus quādo exercitus de nocte incebat. **Interrupit** petraz i heremo. de qua effluxit aqua tanq̄m ipsa fuisset rupta: vt habetur Exo. xvi. et ad aquauit eos. id est abundanter potauit. et velut in

abisso multa]. In exitu hebreorum
de egipto erant sexcenta milia abs-
que mulieribus et paruulis et pecto-
ribus. a iudeo oportuit quod esset aqua
maxima vnde possent abacquiri. **Et**
eduxit aquam de petra et deduxit tan-
quam flumina aquas. Et quis tanta
beneficia eis prestitit: tamen fuerunt de-
ingrati. Vnde subditur. **Et** ap-
posuerunt adhuc] per reciduum pec-
care ei] peccato infidelitatis. Vnde
subdit. In ira excitauerunt excel-
sum] et deus] in iniquo] hoc est
in deserto ubi erat defectus aque.
Et temptauerunt deum in cor-
dibus suis] et ex premeditatione
et ex certa malicia. Temptare autem
est accipere experimentum de aliquo
Isti autem experiri voluerunt in si-
gno sensibili: an deus haberet cu-
ram de eis prouidendo eis de victu
alibus. Ideo subditur. Ut peteret
escas animabus suis] et ad susten-
tationem vite sue. tamen ipsi debe-
bant hoc firmiter credere et tene-
re ex signis precedentibus. Legitur
autem hoc bis petiuisse. Semel
ante dationem legis: ut habetur
Exo. xvi. vbi dixerunt Moysi. Cur
induxisti nos in desertum istud: ut
occideretis omnem multitudinem
istam fame. Et alias post legem da-
tam: ut habetur Numeri. xi. dicen-
tes. Quis dabit nobis ad vescendum
carnes iudee. Et quantum ad istud secu-
dum subditur. **Et** male locuti
sunt de deo]. Et modus loquendi
subditur cum dicitur. Dixerunt.
nunquid poterit deus parare men-
sam in deserto. et] et refectio] splen-

didam carni] quia erant atteri-
ati de esu manne: dicentes Numeri
xi. Anima nostra arida est. Nihil
respiciunt oculi nostri nisi manna
et quod deus deberet hoc facere argue-
bant per signum dationis aque de
petra: dicentes. **Quoniam** posuit
petram] et fecit petram per Moy-
sen] et fluxerunt aque]. Hoc dicitur
de prima educatione aque ante dati-
onem legis: que tangitur Exo. xvi.
ut dictum est. Et torrentes iunda-
uerunt] quia aque in magna abun-
dantia exierunt: ut dictum est. **Un-**
quid et panem poterit dare]. Ex mo-
do loquendi apparet quod non loque-
bantur assertiue ut fideles: sed ma-
gis dubitatiue: et deum temptantes
Sciendum etiam quod hoc non intel-
ligitur de datione manne que pre-
cedit educationem aque de petra ime-
diate predictam. quia manna fuit
prius datum: ut habetur Exo. xvi
Et prima educatio aque de petra: po-
stea subditur Exo. xvii. Sed per peti-
tionem panis hic intelligitur peti-
tio cibi delicati carni] que ponit
Numeri. xi. Ideo subditur. Laut pa-
rare mensam populo suo] et refe-
ctionem splendidam et delicatam.
In hebreo et translatione Jeronimi
habetur] laut preparare carne] po-
pulo suo]. Consequenter describitur
domini mansuetudo. quia non sta-
tim puniuit eorum ingrati] tamen
sed primo impleuit petitionem eo-
rum: et distulit penam tempore de-
bito inferenda] Vnde dicitur. **Ide-**
o audiuit dominus] eorum petitionem. non pro-
pter eorum meritum: sed ad sue] per ten-

cie declarationē. **L**a distulit inferre penā eis debitā. **L**a ignis accensus est in Jacob. **V** furor dei q̄ frequenter in scriptura per ignem designatur: accensus est contra populum descendente de Jacob. **I**deo subditur. **L**et ira dei. **E**t est expositio precedentis verbi. **L**et pro id est. **L**et ira ascendit in israel. **A**d puniendum ipsum: ut videtur infra. **E**t causa huius ire subditur cum dicitur. **Q**uia non crediderunt in deo nec sperauerunt in salutari eius. **E**x miraculis enim precedentibus debebant credere firmiter: et sperare q̄ deus non deficeret eis in necessarijs. **E**t mandauit nubibus de super. q̄ manna datum eis pro pane generabatur fursum: in aere ubi est locus nubium. **L**a ianuas celi. **S** aeris aperuit. **I**n quantum inde manna descendere fecit. **I**deo subditur. **E**t pluit illi manna ad manducandum. **D**escendebat enim a ianua celi: ut habet **Nu** xi. **R**os autem et pluuia differunt solum secundum multitudinem et paucitatem materie. **I**deo dicitur hic manna descendere pro modum pluuie. **L**et panem celi dedit eis. **V** formatum in celo aereo. **P**anem angelorum manducauit homo. q̄ manna formabat et descendebat misterio angelico. **L**ibaria misit eis in abundantia. q̄ quilibet colligebat quantum edere poterat. **Ex** xvi. **C**onsequenter ponit exauditionem petitionis carnis eius dicitur. **T**ransiit autem austrum de celo: et induxit in virtute sua affricum. **A**uster est ventus meridionalis: quem tunc deus cessare fecit a flatu suo et fecit flare affricum

qui est ventus occidentalis: lateralis tunc versus meridiem. q̄ in regione apposita castris hebreorum que erat versus ventum illum erat magna multitudo coturnicium: quos ventus ille transportauit ultra mare rubrum ad locum ubi erant castra hebreorum: ut habetur **Nu**me. xi. ubi dicitur. **V**entus autem egrediens a domino arreptas terras mare detulit coturnices: et dimisit in castra. **I**deo subditur. **E**t pluit super eos sicut puluerem. **V** valde abundantanter. **L**icet non mortuas: sed viuas. **I**deo subditur. **L**et pro id est. **L**icet arenam maris volatilia pena ta. **E**t dicitur sicut arenam maris propter abundantiam: quia inde habuerunt satietatem ad comedendum usque ad mensam. **Nu**me. xi. **E**t ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. **I**ta quod poterant eos cape sine aliqua difficultate. **E**t manducauerunt et saturati sunt nimis. **Q**uia multi tantum comederunt quod vertebatur in nauisiam: secundum quod dicitur **Nu**me. xi. **D**onec exeat pro naris vestras et vertatur in nauisiam. **L**a desiderium eorum: attulit eis. **V** abundantiam carnisum sicut desiderauerant. **N**on sunt fraudati a desiderio suo. **Q**uia consecuti sunt effectum inde ad malum ipsorum ut statim subditur. **C**onsequenter describitur executio diuine ordinationis quantum ad eorum punitionem eius dicitur. **A**d huc et scelerum erant in ore ipsorum. **Q**uia non totum adhuc comederant. **E**t probabile est quod ipsi vel plures eorum actu comederant quantum dei punitionem vit super eos. **I**deo subditur. **Q**uia ira dei ascen

bit sup eos] v ad punienduz eos
potestatiue. Ideo subdit. **Et** oc
cidit pingues eoz] v dimites teple
tos diuitijs] et electos israhel] v
fortes a nobiles] impediuit] quasi
diceret. Sine acceptione psonaruz
puniuit magnos a puos morte re
pentina. ppter qd uentus fuit lo
cus iste sepulchra cōcupiscētie. qz
ibi sepelieūt populū qui desidera
uerat carnes. **Nūi. xi. in fine.**] **Q**
oibus his] v nō obitātib⁹ predi
ctis dei bñficijs a punitōibus] pe
cauerūt adhuc] ex nimia ingrati
tūe] a non credēte sūt in mirabili
bus eius] ppter qd] defecerūt i va
nitate dies. **HUGO** qz omnes
eorum] mortui sūt
ppter **Caleph** a **Johue** quot q̄t egres
si sunt de egypto a viginti annis a
supra. Et bñ dicit i vanitate. qz di
es eoz vani fuerūt: eo qz frustrati
sunt ab hoc qd q̄rebant et expe
dabant: videlz ab ingressu terre pmissi
omis: ad quā remissent nisi eoz ma
licia hoc impedisset. Let ām eozuz
cum festi **qz** mors mul
natōe. **MICO** totū fuit acce
lerata: sicut in rebellioe chore. **Nūi.**
xvi. Et p serpētes ignitos. Nūi. xxi
et i peccato p̄legor p q̄ occisi sunt
vigintiquatuor milia hoīm. **Nume**
ri. xxv. Qm occideret eos] tūc
alij videntes occasionem] q̄rebant
eū] qz timebāt.] a reuertebātur]
alioz castigatione dōcti.] a diluui
lo] v sollicitē] timebāt ad eum]
misericordiā petētes. **Et** reme
morati sūt qz de⁹ adiutor est eoz]
pugnās p eis cōtra exercitū Pha

raonis. **Vñ** dixerunt. **Fugiamus**
israhelē: dñs pugnat p eis cōtra
nos. **Exo. xiiij.**] a de⁹ excelsus redem
ptor eoz est] de captiuitate. Sed
ista ouersio ad deū q̄ntum ad mul
tos non erat ex amore iusticie: sed
timore pene. **Idē** subdit. **Et** dile
xerūt eū in ore suo] qz i exteriorib⁹
verbis p̄tendēūt signa diuine dile
ctōis] a lingua sua menti sūt ei]
qz nō sic habebāt i mente. put pre
tendebāt i ore. **Ideō** sequit. **Qz**
aut eoz nō erat redū cū eo] p̄vā
dilectionē.] nec fideles habitū sunt
i testamēto ei⁹] v i p̄ceptis legis
q̄ dñs testamētū p dilectōe] **Iose**
autē est misericors] qz ei⁹ p̄vū est
misereri a parcere.] et p̄vius fiet
peccatis eoz] punies eos cōtra cō
dignū.] a nō disp̄didit eos] totali
ter delendo sicut meruerunt. **Et**
abundauit vt auerteret irā suā]
id est effectum v̄ndicte sue quem
auerit pro parte. **Ideō** sequitur.
Let non accendit omnem iram su
am] id est v̄ndictam: sed solum
partem. Cuius causa subditur ex
parte fragilitatis humane cum di
citur. **Et** rec̄obatus est] id est
ad modum rec̄ordantis se habuit
quia obliuio i deū non cadit.] qz
caro sunt] v fragiles a promi ad ca
sum propter fomites ex carne p̄e
dentem. ppter quod etiam peccatū
hominis remediabile est: non autē
angeli. quia carnem et ossa nō ha
bent.] spiritus vadens] v tendens
ad mortem per separationē: a cor
pore. non quia spiritus homis mo
riatur qui est incorruptibilis: sed

quia homo compositus ex corpore
 a spiritu moritur. La non rediens]
 quia spiritus sepatus a corpore ad
 ipsum non redit virtute nature. L
Quotiens exacerbauerunt letia
 sua peccata multipliciter reiteran
 tes. quasi diceret. Multotiens Vñ
 dixit dñs Numeri. xiiij. Temptau
 erunt me iam p decemvices. Et tñ il
 lud dixit anno secūdo egressiois
 de egipto. A cuius egressu vsq; ad
 ingressu terre pmissiois fluxerunt
 anni quadraginta. Ex quo ptz q; i
 residuo tempe triginta octo anno
 rum multis vicibus offenderūt euz
 nec omnes offensioes sunt scripte
 Ideo subditur. La cōuersi sunt] ad
 mala p̄terita. La temptauerunt deū
 a sanctum israhel.] a p id est: deuz
 s̄ificātez israhel] exacerbauerūt] q̄
 de sua natura dulcissim⁹ ē. **N**on
 sunt recordati manus eius] v̄ptā
 tis diuine] die qua redemit eos de
 manu tribulantis.] a pharaoms
 quem submersit in mari rubro cū
 suo exercitu pro liberatione popu
 li sui. **S**icut posuit in egipto sig
 sua.] v̄decē plagas q̄b⁹ percussit egi
 ptum. La p̄digia sua in campo ta
 neos.] **I**stud supra expōsitum est.
Cōuertit in sāguine flumia
 eoz.] vt habet Exo. xij. **M**isit in
 eos canoniā] id est muscam canī
 nam vel canuz. **I**sta fuit plaga q̄r
 ta egipti: de qua dicitur Exo. viij.
Imittam in te a in seruos tuos a
 in populū tuū a in domos tuas om
 ne genus muscarū. Et sic iter illas
 fuerūt canine que hic singulariter
 exp̄munt: eo q; fuerunt alijs gra

uiores] a ranaz a disperdidit eos]
Plaga ranarū fuit secūda: de qua
 habet Exo. viij. in principio. Et po
 nitur hic singulare pro plurali: ra
 nam a ranas. a idem dicenduz est
 de canomia. **E**t dedit erugini]
 a vento vrenti q; corūpit segetes
 de isto erugine non fit mentio in
Exo. q; solūmodo ponūtur ibi pla
 ge notabiles cum quibus fuerunt
 alie que non sunt ibi scripte: sicut
 dicitur hic de erugine a in sequēti
 versu de pruina. La labores eozuz a
 fructus p laborem eozū productos
] locuste.] a locustis. **I**sta plaga fu
 it octaua: de qua habetur Exo. x.
Et occidit in grandine vineas
 eoz: a moros eozū in pruina. **I**n
 translatione Jeronimi habetur **I**n
 frigore folia moroz corumpentē.
Et trahit grandini iumenta
 eozū] q; animalia tunc in campis
 existentia ex magnitudine grandi
 nis fuerunt interfecta: vt ibidez di
 citur. La possessionez eozū igni.]
 q; grandis a ignis mixta pariter fe
 rebant: vt ibidez dicit. **M**isit in
 eos iram indignationis sue] id est
 effectū ire sue a indignationes per
 plagas dictas a sequētes. **L**imissio
 nes p angelos malos. **I**hoc dicitur
 ad ostendenduz q; angeli mali fu
 erunt executores diuine iusticie in
 p̄secutionib⁹ egipti. **Q**uam fecit
 semite ire sue.] quia puniendo egi
 ptios dedmabat ab hebreis. La nō
 peccat a morte aiarū eozuz.] **I**ndif
 ferenter patiens magnos sic par
 uos. La iumenta eoz in morte con
 duxit. **I**sta fuit quinta plaga qua
 E

pussit animalia in campis: ut ha-
tetur **Exo. ix.** in principio. **Et** p-
cussit omne primogenitum in terra
egipti. **Ista** fuit decima plaga: de
qua habet **Exo. xij.** in medio capli
[p]mitias omnis laboris eorum in ta-
bernaculis **Cham.** et in tabnacul
egiptioꝝ descendit a **Cam.** q̄ **Me-**
sram fuit filius **Chaz:** ut habetur
Gen. x. Ab isto aut **Mesram** de no-
minata est egiptus. q̄ ibi dñatus
fuit. **Vñ** in toto veteri testamento
vbi in translatione nostra ponitur
egiptus: in hebreo habet **Mesraim.**
Et abstulit de egipto sic oves
pplm suū. et pplm israhel diligēter
custodiendo: sicut pastor custodit
oves. **Et** pduxit eos tanq̄ gregeꝝ
in deserto. vbi pavit eos pane ce-
lesti ut dictum est. **Et** duxit
eos in spe. **Et** pvenit ad terrā pro-
missam. **Et** non timuerunt. **Licet** em̄
timuerunt sup mare: videntes exer-
citu egiptioꝝ appropinquātes eis:
tñ **Moyse** eos asscurāte secuti sūt
eum p mare: ita q̄ timor ille nō fu-
it tant⁹ q̄ impediret eos a sequela
Moyse. **Consequenter** ostendit boni-
tas dei et ingratitudo ppli post igres-
sum terre pmissionis. **Circa** quod
p̄mūz dñ. **Et** induxit eos in mō-
tem sacrificacionis sue. **Et** in hieru-
salez q̄ est metropolis iude: i qua
edificati sūt tēpli in mōte moria
ij. palip̄. iij. **Et** montē queꝝ acqui-
sivit dextera ei⁹. q̄ fuit acquisitus
magis virtute diuina q̄ humana
Et eiecit a facie eorum gētes. **Et** cha-
naneos et alios ibi habitantes:
ut diffuse habetur in li. **Josue.** **Et**

forte diuisit eis terram in funiculo
distributōis. de q̄ diuisione habe-
tur **Josue. xij.** vsq̄ ad. xvij. inclusi-
ue. **Et** habitare fecit in tabna-
culis eorum trib⁹ isrl. **Et** in domibus
et villis a gentib⁹ edificatis. **Do-**
stea describit ppli malignitas ex-
ecendo p̄tā antiq̄ patrū suoꝝ euz
dñ. **Et** septauerunt **Et** de diui-
na diffidēs. **Et** exacerbauerunt deū
exclusum. **Et** puocantes ad iram deū
mitissimū. **Et** testimonia ei⁹ nō cu-
stodierunt. **Et** legis p̄cepta. **Et**
auerterunt se. **Et** scient re cedentes a di-
uina suū tute. **Et** non suauerunt pa-
auz. **Et** legē quā pepigerāt obser-
uare: dicentes **Exo. xxij.** Omnia q̄
locutus est dñs faciem⁹: et erimus
obedientes. **Et** quē admodū p̄es eo-
rum. **Et** adorauerunt vitulū: et mul-
tipliciter offenderunt deū in deserto.
Et ouerunt i arcu prauū. **Et** p̄m-
ptitudinē: ad male agendū: sic ar-
cus euz impetu emittit sagittam. **Et**
Et irā cocitauerunt eū in collibus
suis. **Et** die tangit moreꝝ ydolatrā
q̄ in collibus a locis excelis sacrifi-
cabāt. **Vñ** subdit. **Et** in scilp̄tilib⁹
suis ad emulationē. **Et** ad vīdiciā
Leū puocauerunt. **Et** itā describitur
pene acerbitas euz dicit. **Et** vbi
uit deus. **Et** prediciā populi nequici-
am. **Et** spreuit. **Et** eum p̄pter suam ma-
liciam. **Et** ad nihilū redegit valde
israhel. **Et** tradens eum post morteꝝ
Josue dure seruituti aliorum popu-
lorū: eo q̄ declinauerat ad ydola-
triam: ut patet ex deursu libri **Ju-**
dic. et p̄mi **Reg.** **Et** repulit ta-
bernaculū sylo. **Et** q̄ capta ē archa

domini que fuerat in sylo: ut habe-
tur. *i. Reg. .iij.* Et ciuitas sylo fuit
destru- **HUGO** [tabernaculu-
ta. suuz ubi habi-
tauit in homib?]. qe nō placuerūt
ei sacrificia eoz que faciebāt ei in
sylo. a ppter huiusmodi sacrificia
didus est ibi inter hoies habitare
Vñ sicut merito hominuz habita-
uit ibi: sic de merito eoz reliqt lo-
cu: quia sicut dicit. *ij. Machab. v.*
Non ppter locū gentē: s; ppter gēte:
locum elegit dominus.

Cass. Metuendū est nobis ne
deus offensus corpis no-
stri tabernacula deserat q̄ spūsan-
dus cum dei munera bñ tractam?
inhabitat: sicut dicit *Apo.* Tem-
plū dei sādū ē qd estis vs. Sequē.

Mico [tradidit in capti-
uitate virtute] v. fortes
eoz. a pulchritudinem eoz in man?
inimici] v. archā testamenti q̄ eae
gloria populi israhel quā ceperūt
philistei. ppter qd vxor simees di-
xit. *i. Reg. .iij.* Trāslata est gloria
de israhel. qe capta est archa dñi.
[Et cōdusit i gladio]. s. philiste
oū. [populū suū a hereditate suā]
s. terram israhel. [s. preuit]. In tātū
eniz erant spreti seruitute philisti-
norū q̄ fater ferrarius non iuemie-
batur i israhel ne hebrei facerēt si-
bi gladiū aut lanceā. *i. Reg. .viij.*

[Vuenes eoz comedat ignis]
accensus p philisteos. [a virgines
eoz non sunt lamentate]. qe quili-
bet q̄rebat locuz fugiendi: dimittē-
tes oculos in sepultos a illamēta-
tos. [Sacerdotes eoz i gladio ce-

cidēūt]. s. ophni a phimēes. *i. Re-
iij.* [a vidue eoz non plorabant
eadē ratione sicut didū est de virgi-
nib?]. Consequēter ponit diuina o-
latio cum dicit. [Et excitat? est
tanq̄ dormiēs dñs]. Qdū enim
dimisit pplm affligi videbat quasi
dormiēs [a tāq̄ potēs]. Sic d; scribi
quia in hebreo et trāslatione Jero-
nimi habetur: tanq̄ fortis. [Lapu-
latus a vīno]. Ille eniz q̄ est fortis
robore qñ est sopit? a vīno non p̄t
vti sua fortitudine. Et sic videbatur
multis de p̄lo israhel de ipso deo q̄
diu fuerat i tali afflictione. s; tunc
visus fuit eis qñ excitat? qñ cepit
eos iuuare a aduersarios pcutere
J̄deo sub dñe. [Et percussit inimi-
cos suos i posteriora]. qe percussit
philisteos i secretioni parte natiū
i. Reg. .v. Et cōputrescebāt p̄minē-
tes extales v. vie alui purgā di eo-
rum: vt ibidem habet. [Lob probri-
um sempiternuz dedit illis. qe co-
di fuerūt remittere archā ad ter-
ram vt eoz plaga turpis a vitupe-
rabilis ab oib? cognosceret. quia
cum archa remisēūt anos aureos
recognoscentes plagam suā vilem
qe hoc factuz redactū est in scriptu-
ra que vsq; hodie vbiq; dñiulgat
Postq̄ excitauit attentionē iudeo-
eoz p bñficia multipliciter ipsis
collata a christo inq̄ntum de? fm
illud ad *Heb. .xij.* Jesus christus
heri a hodie ipse est i secula. Cōse-
quēter ponitur itenta conclusio mi-
stice de regno christi per regnū da-
uid figurato: videlicet q̄ regnū de-
beatur a christo. Vñ dicit. [Et
E. ij.

repulit tabernaculum Joseph.

HUGO & cultus veteris legis
que per Joseph qui factus
dior fuit ceteris designare voluit:
ad significandum quod dominus neminem
legibus adherentem acceptat: sed re-
probat quantumcumque factus videat.
La tribu effrem non elegit. & popu-
lum iudaicum terrenis fructibus inhi-
antem. Nam effrem fugifer inter-
pretatur. Sed elegit tribum iuda
& populum christianum geminum in fide
a christo: qui de tribu iuda descen-
dit secundum carnem.

Cass. Illa tribu cri-
nem. **Cass.** Illa tribu elegit
que a professione fuit humilis: & con-
uersatione laudabilis. Et similiter
elegit montem syon & ecclesiam ca-
tholicam fide deum contemplantem: &
vita eminentem.

HUGO **Epistola v.** Christus dilexit ecclesi-
am: & seipsum tradidit pro illa ut eam
sanctificaret. **Et** edificauit pro sa-
cramentorum perceptione sanctificatum
suum & populum catholicum sicut vni-
cornis. quod sicut hoc animal habet
vnum cornu in fronte: sic spes fidelis
populi erecta est ad vnum quid. De
quo dicit in alio psalmo. Vnum petri a domino
hanc requiram. ut inhabitet in domo
domini omnibus diebus vite mee. Et
hunc populum edificauit in terra &
in ecclesia primiti quam fundauit in se-
cula. quod ecclesia semper durabit. non
in militia: sed in triumpho de quo in alio
psalmo legitur. Deus fundauit eam in
terrenum. Et ad hanc ecclesiam fundan-
dam. **Elegit** deus pater dauid
& hominem christum: de quo in eu an-

gelio ceteri dixerunt. Fili dauid mise-
rere nobis. Hunc dicit seruum su-
um. quod ad redimendum genus hu-
manum accepit formam serui de pro-
prietate dauid. La sustulit eum de gre-
gibus ouium: et de eo loco ubi sequi
batur post fetantes. & post oues
fetas accepit eum. **Translatio** he-
braica habet sic. La tulit eum de gre-
gibus ouium: et sequentem fetas ad-
duxit. **Cassio.** Per istam simi-
tudinem dauid filij esse sicut & in alijs locis
domini saluatoris nobis sacramenta
panduntur. Nam dauid sublatus ab
ouibus puenit ad regnum: dominus no-
ster fundus ab officio pastoris: se-
det ad dexteram dei patris: qui est ve-
rus rex regum & dominus dominantium. **Rec-**
vocat quod dixit oues eius fuisse fetas
domini enim grex spirituali gratia factus
dos filios noscitur habere copiosos
sicut in canticis canitur. de ecclesia legi-
tur. Dentes tui sicut grex de consuetu
ascendens de lauacro que omnes ge-
minos creant: & steril non est in eis.
HUGO Quius enim gregis
pastorem videtur dominum
saluatorem deus pater misit. **PA-**
scere & ut pasceret iacob seruum
suum & populum christianum in mi-
litia huius vite ludantem contra mun-
dum: carnem: & dyabolum: que suo
corpore & sanguine pascit in presentia
vitalis israel hereditate sua.
Cassio. & futuram fidelium con-
gregationem que domini
templatione pascenda est: quam
ipse in eternum possidebit. **Et** pa-
uit eos in innocentia cordis sui. quod

ipſe eſt agnus ſine macula. a hoc
 docuit fideles quod ipſe egit. **I**lla
 enim puritas: illa ſanctitas: illa de
 celo veniens maietas hoc proba
 ta eſt docuiſſe qd geſſit. hoc geſſit
 ſine dubitatione qd docuit **D**auit
 enim preceptor egregius quos do
 cere dignatus eſt: ſicut ipſe teſtaf
Non in ſolo pane viuit homo: ſed
 in omni verbo dei. **S**equitur. **L** a i m
 tellectibus manuū ſuaū. **I**ntelle
 ctus manuū adualem ſignat ſan
 ctitatem: ad quaꝝ fideles ſuos pro
 vt ipſe tribuit glorioſa imitatione
 perdurit. **S**ed nec iſtud dauit tem
 porali regi poteſt vllatenus conue
 nire: ymo potius cum ad dominuꝝ
 chriſtuꝝ referatur cuncta ſibi deo
 ra paritate conſentiūt. **I**n nōnul
 lis pſalmis ſolemꝝ exquire quid
 nos amonet celeſtis auctoritas:
 hic tale fecit initiuꝝ vt expoſitio ma
 gis qꝫ principium pſalmi eſſe vi
 deatur. **D**ixit enim in parabolis ſe
 a poſitionibus eſſe locuturum vt
 vnusquiſqꝫ velociter cognosceret
 faciem pſalmi cum forma ipſius
 expreſſa fuerit dictionis. **V**nde p
 ſuis delictis expulſos hebreos: et
 introſiſſos aſſerit xpianos. **A**me
 mus ergo plixitatem eius in quo
 dum eius hystoria referatur: noui
 teſtamenti gratia declaratur. **N**az
 ſicut in dauit a dibus declarantur
 domini futura miſteria: ita et p mi
 racula que in iudeis cōceſſa ſunt xpī
 ano populo ſacramēta pandunt.
Iero. **O**mnia igitur ad chriſtuꝝ
 dñm referenda ſunt: qui
 paterno conſilio ad redemptioneꝝ

noſtraꝝ electus eſt de grege morta
 liū carneꝝ ſumēs: paſceſqꝫ populuꝝ
 vicioꝝ ſupplantato rem aut mente
 deū videntē: qui nūc eccleſiam ſua
 mandatis ſuis inherenteꝝ in comita
 te cordis ſui paſcere: a i celeſti hie
 ruſalem cōmutare dignetur. **I**psi
 gloria a honor aꝝ patre eterno et
 ſpirituſancto i ſecula ſeculoꝝ. **A.**

Pſalmꝝ lxxviij.

Deꝝ venerūt
 gētes. **T**itulus. **P**ſal
 mus **A**ſaph.

Hugo **I**n p̄cedenti pſal. egit
 p̄pheta de ingrati di
 ne populi iudaici et illorum repul
 ſione. hic autem p̄uidēs eorū re
 pulſionem deplorat eam: a de plo
 rando p̄dicat ipſaꝝ. **E**t eſt iſte pſal
 mus ſecūdis in quibus agitur de
 lamentatione. **S**unt em̄ tres tales
 pſal. qꝫ ter repulſi fuerūt iudei. **P**ri
 mo p caldeos ſive babilonios. **S**e
 cundo p **A**nthiochū: de quo agit
 in preſenti pſalmo. **T**ertio p roma
 nos: de quo agit p̄. **D**eus repulſi
 ſti nos. **I**ntentio pſalmiſte eſt mo
 nere nos vt bonis p̄rimoꝝ cōgau
 deamus: a malis eorū condolea
 mus. **A**ſaph enim qui figuram te
 net fidelū populoz: in prima par
 te d̄numerat q̄nta populus iudeo
 rum a ciuitas hierl̄m ptulerit tem
 poribus **A**nthiochi regis. **V**ñ pre
 dicens futura quaſi tranſacta mo
 re p̄pheticō ait. **E**xpoſitio lr̄alis huiꝝ
 E. in.

psalmi. L

Dus recesserunt gentes. Videli
cet rex Antiochus cum suis
qui erant gentiles.

Mico In hereditatem tuam. In
iudeam: que dei he
reditas dicebatur: eo quod eam filius
israhel dedit. Et quod in ea fides et cul
tus dei viguit. Ideo subdit. Pollu
erunt templum sanctum tuum.

Cassi quod posuerunt in eum ne
phanda simulacra: ut
ubi colebatur verus deus ibi imum
sus adoraret spiritus. Sic de Anthi
ocho in Machab. li. legitur. Iussit
edificare aras et templa et ydola: ut
imolarent carnes suillas etc. Sequitur
dolenda nimis et iniuriosa com
paratio. Posuerunt hierusalem
in pomorum custodiam. Pomorum
custodia dicitur tugurium quod
sibi cultores ortorum de frondibus com
ponunt ad custodiendos fructus et
ad vitandum solis ardorem. quod vi
delicet tugurium pomis collectis tan
quam inutile derelinquunt. Sic et gentes
hierosolimam vastauerunt: illam tem
pli pulchritudinem singulare: sic
comtemptibile: putauerunt tanquam ca
sellulam pomorum quam vilis atque despecta
estate transacta deseritur. Unde et
psal. primo dicit. Relinquet filia syon
velut umbraculum in vinea: et sicut
tugurium in cucumerario. Postquam de
diuum templi iniuria comquestus est
venit ab hominum necesse ut eas post sa
cilegij culpas homicidij reatus ac
queret: dicens. Posuerunt morti
cina seruo tuorum. Corpora occisa non
sepeliebant: sed reliquerunt ea. In

escas volatilibus celi: et carnes san
ctorum tuorum dederunt bestijs ter
re. Unde adhuc subdit. Effudet
sanguinem ipsorum. Videlicet san
ctorum ita habundanter: tanquam
aqua. Et non solum in ciuitate: sed
etiam in circuitu: et circa muros
hierusalem: et non erat qui sepe
ret. pro multitudine interfectorum.

Cassi Acti sumus opprobrium vici
nis non philisteis in cie
stris. **Mico** autem iudee habi
tantibus: qui faciebant a iudeis su
as derisiones. sub sanatio. et mo
dus derisionis dicitur a rugatione
nasi. Et irrisio his qui in circuitu
nostro.

Cassi Gloriam istam hie
funt. **Cassi** rosolimorum: toto
orbis mirabilem usque ad irrisionem
dicit remisse vicinorum: ut quanta
prius nobilitate resplenduit: tanta
post abhominatiōe sorderet: sicut
et Jeremias in lamentationibus ait
Quomodo se det sola ciuitas: quam abun
dauit populis. facta est ut vidua:
quam multiplicata erat in nationibus.

Hugo Quis quo domine ira
sceris. sustinendo po
pulum affligi pro peccatis suis. In
fine. et perseverabit ne ista vasta
tio. Laecen detur velut ignis: et eius
tuus. et indignatio tua: ita quod non
mitigetur neque extinguatur.

Mico Consequenter implorat
diuinam iusticiam contra
hostes: dicens. Effunde iram tu
am. et vindictam in gentes. et su
pra gentes. que te non nouerunt.
quia non habebant fidem in domino dei
ydola colentes. et in regna. quantum

ad maiores q̄ talia fieri crede lit im
perabant. Lque nomen tuū nō in
uocauit. **Cast.** vt sicut nos illi cō
tūt. **Cast.** primunt: ita tuis
virtutibus obuiantur.

Rico It bene deles exurgere
ad vīdīcā super eos.

Quia comedunt Jacob. v̄ po
pulum descendente de Jacob quem
dian tur comedisse: eo q̄ bona diri
pueūt a populū in magna parte
occidēt a captiuauerūt. sicut ty
rannus dī comedere subditos suos

Cast. Pro gēte que peccauerat
ḡtissimū p̄iarche nomē
obiectū est: vt recordatio sandissi
mi viri ppli delicta mitigaret. Seq̄
tur. L a locū eius desolauerūt. De
solationem deplorat pulcherrime
ciuitatis a templi ei⁹: qm̄ impia do
minatiōe gētiliū: habitatiōe ciuū
suorum nudata est.

Hugo sicut v̄ Machabeo v̄
dī. Fugerūt habita
tores hierlm̄: a facta est hitatio
exteroꝝ. a reliq̄. Penta vīdīcā d
inimicis: implorat asaph dī mise
ricordiā erga ciues: dicens. **RE**
memeris inq̄tatū nr̄ay ātīq̄y.

Aug⁹ Non ait p̄teritū que
possent etiā esse recen
tiores: s̄ antiquay. hoc est a paren
tibus v̄mentium. cito anticipent
nos misericordie tue. L.

Cast. Qui timet iudiciū domi
anticipari se eius miseri
cordiam recte desiderat. qz nisi idul
gētia p̄uenerit p̄ctōrem: in iudicio
nō absoluit errantē. Addit q̄ cau
sam dicte petitōis. Lqz paupes fa

cti sumus nimis. L. a ideo anticipet
nos misericordie tue. **Et vt Aug⁹.**
ait: nostra paupertas v̄ infirmitas
eo miserante adiuet ad ei⁹ prece
pta faciēda: ne ad iudiciū ei⁹ veni
amus damnandi.

Cast. Et notabiliter dicit nimis
ne quis se putaret d̄ p̄bi
tate actū suoꝝ delere p̄sumere cuꝝ
se to mis meritis nimis pauperem
esse cognosceret. **Adiuua nos** L

Qui em̄ adiuuatur etiā p̄ seipm̄
aliquid. **Hugo** deus opatur
agit. **ad Corin. iij. dī.** Dei sum⁹ adiuto
res. **Ad lrām vero dicit Asaph** in
psona populi nimis afflicti. Cito
anticipent nos misericordie tue.

Rico ne ex nimia tristitia ab
sorbemur p̄ impa
tiam seu despationem. Lquia pau
peres facti sumus nimis. L v̄ spolia
ti a afflicti. **Adiuua nos deus salu
tatis noster** L q̄ saluasti nos de egi
pto a in piculis p̄teritis. qz sine te
nihil possumus. **Et p̄pter glo
riam nominis tui dñe libera nos** L
q̄si dicat. Tu notaris deus noster
a nos populus. a ideo nostra liba
tio p̄tinet ad glam nomis tui. **Et
p̄picius esto peccatis nostris** L sine
quibus in hac vita non sumus.
p̄pter nomē tuū L v̄ p̄pter tuā boni
tate: non p̄pter nostr⁹ meritū.

Cast. Id em̄ salutaris v̄ sal
uator: dī. qz in se spantes
saluat: a imminētes p̄ctōꝝ penas cō
uertit in p̄mia. **Reddit causaꝝ que
petierūt plebē dñi delere liberari: dī
cēs. Requē dicant in gentib⁹.**

Rico ⁊ inter gentes [ubi est
deus eorum]. quasi diceret.
Nulli momenti a virtutis est ex quo
non saluauit populum suum.

Cassi Dicendo enim: ubi est: pu-
tatur a perfidis aut pnis
non esse: aut non posse defendere.
Sequitur. La innotescat. I. f. vindicta
tua in nationibus [per fidis].

Rico ita quod apud omnes nati-
ones manifesta sit [co-
ram oculis nostris]. **U**ltio sangui-
nis seruum tuorum quod effusus est: intro
eat in conspectu tuo gemitus operitio-
rum [ut a vinculis absoluantur].

Collect. Translatio romana
sic habet. **I**ndica san-
guine seruum tuorum quod effusus est.

Iero Iudicium hic inuocat quod san-
guis martium exquirat a
domino: qui in Apoc. ait. Quiescite mo-
dicum donec impleatur numerus seruum
vostorum. **I**ntret in conspectu tuo
gemitus operitiorum [qui te per longas
lacrimas requireres absolui: a te
cum esse desiderat. Sequitur. **S**ecundum
magnitudinem brachii tui].

Rico a fortitudinis tue quod per
brachium designatur [possi-
de filios mortificatorum] vel morti pu-
intorum. sicut in translatione romana a occisorum

Cass. Orat ne filios eorum dominus a
sua possessione periciat: quod
per confessione eius morte puniti sunt et
mortificati. Innumera enim: tunc ibi
turba martium fuit: quorum poste-
ros desiderat sub domini custodia
manere ne aliquo errore vitientur.

Rico **E**t redde vicinis no-
stris. I. f. philistinis a ali-

is nationibus? circui tu iudice possis

Hugo [septupli] a vindicta;
perfecta in punitis: ne in fu-
turo puniantur. In sinu eorum [v] i se-
creto peccatoris ubi recognoscit se pec-
casse. Et redde sicut ipsis [impropium
ipsorum] quod exprobrauerit tibi domine.

Ieronim Tibi enim; expro-
brant qui mar-
tires tuos in quibus hitas affligunt.

Cassi Qui ergo fuerint increduli
sunt deuoti. a ipsi qui fe-
cerunt iniurias dicant laudes. Tunc
enim dominus gloriose vindicatus agno-
scatur: quoniam maledicorum ore laudatur.

Hugo Postea Asaph in exul-
tatione concludit lame-
tationem suam dicens. **R**os autem plebs
tuus [quem tibi peculiarem elegisti
sicut dicitur Deuter. vii. a. xxvi.
La oues pascue tue].

Rico quod manna celi nos pau-
sti. [conitebimur tibi].
confessione laudis [in seculum]: a non
semel: sed futuris temporibus [in generatione
a generationem] id est in genera-
tionibus succedentibus.

Cass. Vel de futuro seculo istud
accipi potest: in generatione a gna-
tione: et in futuro seculo. Lannunciabi-
mus laudem tuam. illam beatissima;
psalmodiam quam chorus sancto-
rum sine cessatione dicitur est.

Nicola Moraliter potest ex-
poni per. iste ut
sit oratio ecclesie contra infideles sacra lo-
ca destruentem vel ecclesie deplorati-
tis stragem filiorum suorum quod quotidie
fit per peccatum. propter quod in principio hu-
ius psalmi hac deualtatione; lame-

tatue. a deū hūiliter a deuote pro
 restauratōe dēpca. a i fine i spe ex
 auditōis grāu: laudes se pmittit
 dño red **Cal** Cōmōemur ita
 diturā. **Cal** q̄ caritatis studio
 ecclē dei bonis letari: a itē calamit
 atib⁹ ei⁹ rehemēter affligi. Legit
 em̄ Felices q̄ gaudēt i pace tuā. a
 felices oēs q̄ tristabūtur i oibus
 flagellis tuis. Ruaprop̄ter uenit
 vt qd̄ vincū q̄ fidelū puenerit ad
 nr̄os doloēs primitatis studio tūl
 feram⁹: sic **Ap̄** dicit. Si qd̄ patie
 vnū mēbz: opatiūtur oīa mēbra.
 a si gl̄ificat vnū mēbz: ogaudēt
 oīa mēbra. Dm̄e ei caritas illa p̄cel
 sa oq̄rē. hīc p̄dicata vntas iueni
 tur: hīc a illa celestis affectio gigni
 tur: q̄ lo cupletat ecclā dñi nri Iesu
 xpi: cui est honor a gl̄a in secula se
 culorum. Amen.

Psalm⁹. lxxix.

Qui reg. isra
 hel intē. Titul⁹. In fi
 nē p̄his q̄ cōmutabū
 tūe testimoniū **Asaph** p̄ assyrijs.
Aug⁹ Cātaē hic p̄s. de abuen
 tu dñi saluatoris nostri
 Iesu xpi: a de vinea v̄ de ecclā ei⁹.
hugo Vñ sēsus dicit tituli ta
 lis est. **Psalm⁹** iste di
 rigēs nos i finē v̄ i xpm̄ q̄ est finis
 legis. est testimoniū **Asaph** v̄ fide
 lis ppli testātis cristi icarnatōem.
 p̄his v̄ ad vtilitatē eorū. q̄ cōmuta
 būtur d̄ infidelitate ad fidē: de p̄cō

ad p̄maz. Et cātaē etiā p̄ assyrijs v̄
 p̄ his q̄ dirigūt se ad cristū. Naz al
 syriū int̄pretatur dirigētes Intēdit
 em̄ monē nos vt in meli⁹ cōmute
 mur: a ad cristū dirigamur. Pre
 mittit em̄ p̄mo oīo p̄s. dicitis.

Cal. Quis oīa in dei ptate sint
 q̄ se tractatē celesti ouersatōe noue
 rūt **Idē** em̄ subiūctū ē isrl. qz i p̄s
 pp̄iti⁹ regit q̄ eū puro corde respici
 unt. P̄a isrl vir vidēs dēū int̄preta
 tur. Lintēde. **Ac si dicit.** Sup̄ nos
 lumē tue pietatis infūde vt q̄ p̄ nos
 fumus tenebro si: asp̄cūs tui redda
 mur claritate ospiui. Sequitur.

hugo Lqui deducis p̄ dōctri
 nā ap̄lōū. **velit ouē**
 in simplicitate cor: dis **Joseph.** q̄
 augmentū int̄pretatur.

Cal Fideles pplm̄ debem⁹ adū
 tere q̄ sic i caulas dñi dedu
 citur: q̄ si oues ad pasua cōregen
 tur. Et nō pp̄ria verba singul̄ data
 fuisse p̄sōis. Regitur q̄ isrl est. de
 ducit q̄ **Joseph** est. **Ad dicit** **Qui**
 sedes sup̄ cherubin māifestatē. **Chē**
 rubin plenitudo sc̄ie int̄pretatur.

Glo v̄ caritas in q̄ christū do
 minū sedē māifestū est
Calli. Sed qm̄ adhuc i secreto
 sue maiestatis erat: ro
 gat vt bñficio sc̄cte icarnatōis ap
 pareat: q̄tin⁹ fideles suos firmissi
 ma credulitate confirmet. Cui au
 tem christū sp̄ituali virtute ma
 nifestari deprecatur: demonstrat
 cum dicit. **Leoram effraym: benia
 min: et manasse.** **Effraym** feucti
 ficatio int̄pretatē. **beniamin** fili⁹

dextere: manasses vero oblitus.

Aug⁹ Appare ergo coram fructificatione: coram filio dextere: a coram oblitio.

Collect. Illi enim pro dei sui dignos penitente faciunt. a hi qui in sancto ope fortes sunt. a hi qui propter amorem spiritualem se metipos obliuiscuntur. Sequitur. **Ex**alta domine potentiam tuam: et veni ut saluos facias nos.

Glo. Repetit apernos. **O** rdo talis est. Veni ut in carne ad saluandum genus humanum. **L** a exalta. **I** ostende potentiam tuam. **I** m resurrectione. quia visus es infirmus in passione.

Rico. Et cum veneris **D** eus virtutum conuertere nos. **L** a culpa ad gratiam: a a ludu ad leticiam. **L** a ostende faciem tuam.

Hugo. **F**iliu tuu pro quem cognosceris. **L** et si hoc facis salui erimus. **P**ro fide que saluatur creditis. **D**omine deo virtutum humanarum et angelicarum. **L** quousque irasceris. **I** s est iratus apparebit super orationem serui tui.

Caf. ut nonnulla iam puenire os promississe cognosceris. **E**t intuerre pietatem ac desideriu supplicatis. **I**ratu sibi deum credebatur: quoniam humano generi subuenire tardabat. **E**t quousque etiam. **O** babis nos pane lacrimaru. **P**anis enim lacrimaru vita est plena doloribus. sed tamen in ea deum miseratone cibamur quoniam dabitur etiam non exigui

mur: sed potius erudimur. **Sequitur.** **L** a potu dabis nobis in lacrimis in mensura. **Q**uid est mensura. **I** nbi tributo modo: sicut dicit apostolus. **F**idelis deus qui non patiet vos temptari super id quod potestis ferre.

Augusti. Ipsa enim est mensura. **P**ro viribus tuis ut erudiaris: non opprimaris.

Hugo. **V**el potu dabis nobis in lacrimis in mensura: ut quantitas pene respondeat quantitati culpe. **Sequitur.**

Aug⁹ **O**stendi nos in contra ditione: vicinis nostris: a inimici nostri sub sanauere nos. **Q**uod gentiles contradicebant apostolis cum predicaret mortuum resurrexisse christum. **E**t sub sanando eos dixerunt. **Q**uis est iste no uorum demoniorum nuntiator. **Q**ui sunt isti colentes mortuum: adorantes crucifixum. **C**ontradicebat: sed contradicere vicebat. **Q**uod signum sequebantur a ex contradictione fidelis efficiebat. **D**eum repetit verbum superius dictum. **O**mnine deus virtutum conuertere nos: a ostende faciem tuam a salui erimus.

Caf. **P**etit penitentiam christi erimus. **Caf.** aduenire. **I**psa est enim pro qua salui facti sumus. **I**psa pro qua lacrimas mortis euasimus. **I**psa ceteris que a indignis a ostentibus celo tu regna. **Ri.** **C**onsequenter describitur largit. **Ri.** **P**rocessus ecclesie ante christi aduentum: que proprio nomine dei synagoga que est ecclesia noua. **Q**uoniam ecclesia veteris ac noui testamenti: que frequenter uice dei dei. **Q**ue Gregorius in omni. vii. super euangelio ita dicit. **Q**uis uero pueri multas similitudines reatu tenet que cunctis: non que regit nos que obdidit a elcos

suos sic in intendo possidet: quasi sub
 iectos dominus in domo: qui habet vi
 neam suam. Ecclesia que ab Abel
 iusto usque ad ultimum electum qui in
 fine mundi nasciturus est: quod san
 ctos protulit quasi tot palmites mi
 sit. De hac ergo ecclesia dicitur. **Q**
 uia vineam et populum israel de cultu
 rem iuxta illud ysa. v. vinea domini
 exercituum domus israel est. Sed egi
 pto translulisti educendo populum
 illum mirabiliter in signis et porten
 tis. Leicisti gentes. De terra promissi
 onis videlicet amorreum: et heu: iebu
 zeum: pheresque alias. Et plantasti
 eas. Idem populo israel in terra
 promissionis quere. Josue. **Q**uia
 itineris fuisti in conspectu eius. In co
 luma nubis per diem: et in columna
 ignis per noctem. Exod. xiii. Et plan
 tasti radices eius. Et sanctorum patres
 videlicet Josue et similes: qui in cul
 tu dei et fide erant radicati. Et imple
 vit terram. Idem multiplicatoe: plus.
Hugo **Q**uia percutit montes
 et prophas. Umbra eius. Et
 et ceremonialia et figure. quia in um
 bra et obscuritate locuti sunt. Et ar
 busta eius. Et eius exercemta. Cedros
 dei. Et Moysen et Aaron qui alijs
 fuerunt clariore: hos eripuit hec
 vinea crescendo. **Q**uia extendit
 palmites suos. Et filios. Usque ad
 mare. Idem mediterraneum. Et usque ad
 flumem. Idem eufratem. Propagies. Et gna
 toes eius. Quia subiugauerunt sibi
 moabitas et ammonitas. Sed licet
 ita esset dilatata: tamen propter pec
 cata sua male tractata fuit ab ini
 micis. Unde querit.

Rico **Q**uia et destruxisti ma
 ceriam eius. Et lapideam
 clausuram vinearum subtrahendo
 angelorum custodiam: eo quod popu
 lus erat ad ydolatriam conuersus
 Vel per maceriaz intelligitur clau
 sura hierusalem quam destruxerunt caldei.
Cassio **Q**uia vindemiant eas.
 Et diripiunt et concul
 cant eam. Omnes qui pertergunt
 tur viam. Gentes sunt que in cir
 cuitu eius habitabant. **Q**uia
 minauit eam. Et extra terminos et
 patriam suam ubique dispersit gen
 tes iudeorum. Laper. Et Vespasia
 nus veniens. De filia gentium: pec
 catis ydolatrie opaca. Aper enim
 dicitur eo quod in locis asperis com
 retur. Et singularis fer. Videlicet
 Titus filius eius. Depasti est ea
 quia reliquas belli tanta depulsioue et de
 struente destruxit ut genter et ciuitate
 quasi herbaz pabula tribuli depasti
 one osu. **Rico** **Q**uia autem de ecclesia
 meret. **Rico** **Q**uia autem aduentus christi
 et de sinagoga iudeorum dictum est: hoc
 de ecclesia catholica potest exponi hoc modo.
Quia vinea: Sed egipto translulisti.
 Et ecclesiaz tua de infidelitate gen
 tium ad fide. Idem subdit. Leicisti gen
 tes. De infidelitate sua. Et plantasti
 eas. Idem apostolorum predicatoem. Idem
 itineris fuisti. Idem scilicet apostolis. quia
 Math. vlti. dicit. Illi autem perfecti
 predicauerunt ubique domino coo
 perante et sermonem confirmante
 sequentibus signis. **Q**uia percutit mon
 tes umbra eius. Idem conuertendo mun
 di principes. Et arbusta eius. Et po
 pulum vulgarem. **Q**uia super. Et ad duo

dei. & maximos sapientes. videlicet
Dionisiū Augustinū & alios plures
Tero Extendit palmites
suos. Nos sumus palmites
qui ex vinea illa frondimus.
Usque ad mare. & usque ad baptismum
quia mare in Apocal. baptismum
figit. & usque ad flumen pagines
eius: ut qui in ea renascerentur ba-
ptismo: abluerentur.

Nicola Sed quoniam ex cre-
dentibus multi dedi-
nauerunt a fide et moribus. Ideo
subditur. **Et** quid destruxisti
& destrui promissisti. **Et** maceriem eius
& clausuram virtutum. **Et** vindemiat
eam omnes qui pretergrediuntur vi-
am. & spiritus maligni qui discur-
runt ad destruendum ecclesie fructus
querentes quem deuorent. **Et**
terminauit eam aper de filia. & por-
cus filius eius: qui est animal im-
bium. propter quod signat de monez
temptantem de luxuria. **Et** singula-
ris ferus depastus est eam. & de mo-
temptans de superbia: que etiam bo-
nis operibus insidiatur ut pereat.
Iste versiculus potest ad litteram
legi de ecclesijs & monasterijs.

Hugo Quia enim demones
qui temptando preter-
diuntur viam cogitationum nostra-
rum: vindemiant animas subdito-
rum propter defectum prelatorum: qui in
spirituali officio non custodiunt gre-
gem sibi commissum. **Et** circos
terminauit. & extra terminos posses-
sionum posuit ecclesiam vel monaste-
rium. **Et** aper de filia. & principes se-
culares. Quomodo hoc fit subiungit

bicens. **Et** singularis ferus. **Et** ty-
rannus pro se & suos ministros qui
singulares sunt per superbiam et
crudelitatem. **Et** depastus est eam.
expedens et rapiens bona eius. **Et**
bene dicit exterminauit. quia reue-
ra monasterium vel ecclesia non est
domina reddituum suorum: sed tantum
procuratrix vel dispensatrix pro prin-
cipibus: militibus: & ministris do-
minorum qui eius bona expendunt.

Nico Consequenter describit
status ecclesie perfectus
per abuentum christi. quam perfectionem petiit
Asaph deuotus dicens. **Deus** vir-
tutum contere. Ipse condescensionem
bonitatis tue. **Et** respice de celo & vi-
de. **Et** oculo tue clementie.

Cass quibus fluctibus laboret
humanitas: quibusque pecca-
tis ad inferna rapiat. **Et** visita.

Nico in propria persona. **Et** vineam
ista. quod factum est in sua
benedicta incarnatione quam visitauit nos
orientes ex alto: sicut dicit **Luc**

Hugo **Et** profice eam quam plan-
tauit. & nichilauit. **Et** de-
terra tua. & propiciatio tua.

Nico Statemque veteris testa-
menti fuit imperfectus: sicut
quod dicitur **Matth**. v. Non veni solue-
re lege: sed adimplere. **Et** Cerimoni-
alia vero que tantum figurata erant
adimpleuit in sua incarnatione et
passione. cuius erant figure. & sacra-
menta efficaciora instituit videlicet ba-
ptismi & imolationis corporis & sanguinis
sui quod offerunt gratiam: & introducant
ad gloriam quod non poterant facere imola-
tio agni paschalis: ceteraque sacramenta

verris legis. ppter quod dicitur
 egena et infirma: sicut apostolus
 ait ad **Gal. iij.** **Let.** hęc pfectio fa
 cta est **sup filiu; hois.** et sup xpm
 qui in euangelio vocatur filius ho
 minis et virginis. Alij sunt filij ho
 minū. s. viri a mulieris. **quē dñm**
christū confirmasti tibi. apud ho
 mines: dicens **Matth. iij.** **Hic est fi**
lius meus dilectus. Vel habet. **filii**
homis. **o fili dei confirmasti tibi.** et
 immobilē assumpisti. qz hūmāta
 tem quā semet assumpsit nunqm
 dimisit: vt **Damascē.** dicit. **Vnde a**
in triduo mortis christi anima exi
stens i limbo a corp⁹ i sepulchro
fuerunt cōiuncta verbo.

Hugo **It vt ita picias eccā;**
Itēsa igm. et pec
 cata puenientia ex cupiditate seu
 amore accendente. **La suffossa.** id ē
 peccata puenientia ex timore pue
 humiliante. **Nam omnia pctā vel**
ex amore; vel ex timore omittunt.

Cassi. **Hęc ei peccata.** ab icre
 patione vult⁹ tui peri
 bunt. **quādo pctōribus dicitur.** **es**
Itē in igne; eternū qui parat⁹ est
dyabolo a angelis eius. **Adhuc pe**
tūt Asaph a deo patre aduentū cri
sti: dicens. **Hat manus tua sup**
virū dextere tue. et vt mittē digne
 ris filiū tuū ad redemptōe; mūdi.

Hugo **qui est dextera tua et**
coequalis tibi i diuini
mitate. **Et q̄s sit iste vir dēdarat cū**
subiūgit. **Let.** p id est **sup filiū ho**
minis. s. gloriose virginis **Marie**
lque confirmasti tibi. sicut sup ex
 positū est. **Et** **Itē h⁹ feceris.** **Lnō**

discedim⁹. et non discedim⁹ a te. eū
 tes post ydola vel ceremonialia **lvi**
uificabis nos. **lvi nouabis lauat ro**
regenerationis. **La nomen tuū in**
nocabim⁹. **Itē grāz adione.** **Et qz**
a nobis nō est vt tibi adheram⁹.
Itē. **Domine de⁹ virtutū.** **Itē so**
lus potes de incredulitatis morte li
berare. **conuerte nos.**

Nico **ad te pfecte diligenduz**
La ostende nobis facie;
tuam. **p aptaz visionē.** **La saluēri**
mus. qz in clara visione a pfecta
 fruitione dei consistit eterna salus.

Cas. **Que suauitas; que sit vti**
litas verficuli hui⁹ hinc
datur intelligi; quā in hoc psalmo
 triplici eum repetitōe memorauit
 vt quasi prati floriferi planicie; tē
 sam per ordines certos iocunditas
 rosei coloris ornaret. **In ista siq̄ de;**
breuitate regulam totius religiōis
exponit. **Primum est enim vt nos**
dominus cōuertat. **Deinde vt ostē**
dat faciem suam. **Tercū vt saluos**
faciat. **Non enim anteqm cōuertat**
ostendit faciem suam. **nec saluat**
nisi nos prius lumine sue pietatis
inspexerit. **Quapropter verus iste**
mente credendus est. **quia p ip̄suz**
sub breuitate petimus quicq̄d no
bis expedire monstratur.

Jeronimus **Tibi ergo do**
omnipotens supplices deprecamur
quatinus ipsum dominū nostrum
Iesum christuz qui est imago tua
qui est facies tua; qui est illumia
tio vultus tui i quo manes; et etiā
qui manet in te nobis ostendere

digneris: q̄ purificatis mentib⁹ no
stris dignetur illabi: seq̄ nob̄ mū
di saluatorez ostēdere: nosq̄ inspi
ratione sancta saluare. **Ipsi** gl̄a ⁊
imp̄iū fecit ⁊ cum sc̄ospū ⁊ nunc ⁊
in secula seculorū. **Amen.**

Psalm⁹. lxxx.

Exultate deo
adiuto. no. Titulus.

In finem pro torcula
ribus: quinta sabbati: psalmus
ip̄i **Asaph.** **Rico.** Ad lr̄am **Asaph**
saph. fecit hūc psalmū
ad decantandū p̄ leuitas in princ̄
pio mēsis septēbris in festo sceno
plexie: q̄ dicitur a scenos quod
est vmbra vel vmbraclū: ⁊ pha
gin comedere: q̄ d alio nomie dicit̄
festū tubaz. Illo tempe complete
funt vindemie in terra p̄missionis
⁊ ideo de v̄mo tunc expresso in tor
cularibus fiebant libamenta sacri
ficioz in templo. p̄pter q̄ ad lr̄az
psalmus iste intitulat̄ pro torcula
ribus: quem leuite cantabant ī di
cto festo scenoplexie vel tubaz:
pro gratia tū actione de fructibus
anni collecte: q̄z collectio tūc erat
complete.

Aug⁹. Sed q̄ de adua
ta. **Aug⁹.** libus torculari
bus nihil in psalmo dicit̄: cōstat
spūalia eē torcularia que hic me
morant̄.

Hugo. Agitur em̄ in
tur. **Hugo.** hoc psalmo de
spūrialibus torcularibus ⁊ de tri
bulationibus ⁊ pressuris ecclesie

in quib⁹ olez ab amurcā se iūgē.
Call. quādo deo puras mēt̄s
dēdarat: ⁊ se uoluntas cō
scientias euidenter assignat.

Hugo. Est ergo sensus tituli
talis. **Psalm⁹** iste di
rigens nos in finem ⁊ in christuz
dominuz. cantatur ip̄i **Asaph** ⁊ fi
delibus christianis per **Asaph** in
tellectis. ⁊ est pro torcularibus ⁊
pro tribulationibus in quib⁹ bo
ni sepantur a malis. siue de quita
sabbati ⁊ pro quinta die septima
ne in qua facti sunt ex aqua pisces
⁊ aues. sed aues euolauerunt ⁊ pi
sces remanserunt in aquis. **Ecce** se
paratio. **Sic** deus ex baptismo cre
at christianos. sed quidam eoruz
accepta baptismi gratia remanēt
in fluidibus huius seculi: videlicet
homines curiosi: amatores seculi.
Alij adiuti pennis virtutum leuan
tur in aera: quorum ouersatio est
in celis. **Intentio** psal. est monere
vt contemptis infimis ad celestia
eleuemur. **Vos** ergo **Asaph** ⁊ cō
gregatio. dñi ⁊ quicq̄ fidelis.

Rico. **E**xultate in mentis
deuotione. **Deo** ad
iutori nostro. in omnibus pericu
lis ⁊ negocijs: qui in alio psal. di
cit. **Cum** ip̄so sum in tribulatione
eripiam eum. **In** iubilat̄. cum inef
fabili mentis leticia. **Deo** **Jacob**
⁊ christianorum qui supplantant
vitia. **Ram** **Jacob** supplantator in
terpretatur. **Licet** em̄ sit de⁹ omni
um p̄ creationē: tñ ē de xp̄ianoz
p̄ cultū. **Hu.** **S**umite psalmū ⁊
sp̄ales. **Hu.** deuotōez in oīomb⁹

a deo accipite quā a vobis non habetis. et date tympanū. et carnis mortificationez et castitate offerre deo. Et dicit date. quia deus voluntariū a non coactū amat seruitiū.

Cass. Nam sicut tympanū visum solet resonare percussū: sic a hominū corpus dū p dño tribulatiōi b⁹ quatit: ad supna mandata dulcius tēpatur. Hoc ergo cōmonet vt accipiētes diuina verba dño delectamus offerre terrena. qd facim⁹ dū elemosinas largimur: aut ieiunius corpus affligimus: cum vitia seculi cum suo etiā auctore despiciim⁹. **Abdidit.** Psalteriū iocundū cū cythara. Ammonet enī a hęc duo iocundissime copulari vt verba dei q̄ in psalterio continent: et cythara q̄ hūanos act⁹ signare cognoscit in vnā societate debeat conuenire.

Aug⁹ vt p̄dicatōi verbi dei cor poralib⁹ m̄deam⁹ opib⁹

Rico B. Vcinate in neome ma tuba. et canite in nouilunio tuba. Juxta lrām in oibus nouilunijis faciebāt iudei festū p̄ beneficiū diuine gubernatiōis: eo q̄ in nouilunio cōmuniter apparet magis trāsmutatio t̄p̄is. Et q̄ festum tubay cōcurrēbat cū nouilunio. id additur. In insigni die sollemnitate. **Iero.** Illi ḡ canebant tuba. et scenophtegia: nos vero mō in ecclesia: licet om̄i t̄p̄e deo canē delectam⁹. p̄cipue t̄i i resurrex̄ōe: i remissione: a i dom⁹ inouatōe. hoc ē quoties resurgim⁹ in xp̄o cū remis

sione peccatorū accipim⁹: a domus peccatoris nostri a cōscientia nostra in nouata fuerit post ruinam.

Rico C. Via p̄ceptū in israhel est. et in p̄lo xp̄iāo: vt de tali b̄nificio reddant gratie deo. La iudiciū. s. approbatiōis cōuenit deo Jacob. et xp̄o qui est deus christianoz: qui approbat talem gratitudiez hominis. **Estimōium in Joseph posuit illud.** Per Joseph qui crescēs interpretat augmentū in bonis opib⁹ signat: hoc ē quodam testimoniū diuine gratie crescētis in mente. Laiz exiret de terra egipti. et de tenebris ignorantie p̄ illuminationē diuine gratie. Linguam quā nō nouerat audiuit. et tunc diuinas cōsolationes p̄cepit. **Diuertit ab onerib⁹ dorsum ei⁹.** et tatis absoluitur a iugo mūdi: carnis: a dyaboli. Manus eius in cophino seruiuerunt.

Cassio. Quāuis ad historiā istud dicat videt: qm̄ in egipto iudeoz populis diuersis necessitatib⁹ seruebat. modo vt lateres faciebat: modo vt terrā cophinis exhiberet: tamen istud christianoz partibus diligentius applicam⁹: a quoz d̄viso auertit deus onera peccatorū quando se felici humilitate p̄sternūt: sic ip̄e ait. Venite ad me om̄es qui laboratis a onerati estis: a ego reficiā vos. Cophinos autem dicimus per quos sordium purgamenta proijcim⁹ vt loci puritas elucet. Manus igitur suas in eis tenent qui peccatorum immundicijs occu

pantur. **S** de hac seruitute libera
mus a dño qñ scelerū nostrorū sor
dibus expia^{mur}.

Iero **P**rophete a
psalmi ideo
obscuri sunt: qñ subito auz nescis
persona mutat. Deniq; vsq; huc lo
cutus est ppheta. Nam subito idu
citur psona dei loquētis ad popu
lum cum dicitur. **I**n tribulatio
ne inuocasti me. Quicūq; in tribu
latiōe es: securus est. Inuoca me
a exaudieris. Vñ subdit. La exau
diu te in abscondito tempestatis.

Grego **xvi. moral.** In ab
scondito ergo tēpe
statis hoc est in forti impugna
tione demonis audis. qd clamor de
cantis est hęc ipsa fluctuatio tribu
lationis. pbaui te apud aquaz cō
tradicti.

Hugo **S**cdm lraz de
omis. **Moyse a Aa**
ron dicit q in aqua cōtradictiōis
effenderūt deū: vt legitur **Numeri**
xx. Et idō non sunt ingressi terram
pmissionis. Nobis autē dicit deus.

Grego vt supra pro
mis. **Grego** batur iusti de
sideriū: qñ aliq; ei adūsitare resistit

nico Non solū em demōes per
seipsos iustos hoies mo
lestāt: s; etiā p malos hoies vt eos
ab incepto bono retrahāt. a hō v
catur aq; cōtradictiōis: vbi iust^{us} pro
batur qñ p hoc a bono nō impedi
tur: s; magis p cōstantiā in hoc fir
matur. Et talibus dicit deus.

Cas **A**udi pp le me? q ne
scis cū malis aliqua mo
rum p mixtione confundi.

Hug La confestator te. i te
ste ofsa tua loquar. lo
lrahele. id est popule chustiane
deum vidēs per fidem.

nico Li me audieris. i māda
tis meis pseuerādo. Non
erit in te de^{us} recēs: neq; adorab deū
alienū. De^{us} recēs a alien^{us} dī crea
tura q male amat. sic pecunia ē de
us auari. ribāda est de^{us} luxuriosu.
vent de^{us}.

Iero **I**rat^{us} sum. ira m
gulosi. **Iero** de^{us} est. Quotūq;
vitia habem^{us} seu pātā: tot recētis
hēm^{us} deos. Vnusquisq; em qd ma
gis cupit a venerat: hoc illi est de^{us}

Ego **Hugo** suz dñs deus
emm tu? a nō ali
us. Et idō solū me debes diligē: co
lere: a adorare. q eduxi te. p grām
baptismi de terra egipti. v de tene
bris per **Iero** Et si vis accipere
cati. **Iero** a hie ipfuz dñm
deum tuum a saluatorem.

nico Dilata os tuū. v de fideri
um tuū ad bonū. a imple
bo illud gratia mea. q solus deus
appetituz hois potest satiare. Et q
ecclesia militans est sic sagera con
tinens bonos a malos xpianos.
Post q dixit de bonis cōsequēter s
bit de ma

Hu. **E**t si audiuit
lis: dices. **Hu.** plus me^{us} vce;
meā. Populū suū dicit malos xpia
nos q ab eo creati sunt: a eius pāo
so sanguine empti. de quibus ad
huc dicit. La israhel. q deberet me
videre per fidē. Non intēdit mihi.

Ieroni. **E**go aut sto an ostiū
a pulso. a volo vt ape
rias et ingredi ar: et nō vis apire.

Et dicitur dicitur in eos terra

Rico sedm desideria cordis eorum. Quia propter suam malitiam subtrahi ab eis gratia; meaz et sic desideria carnalia sequuntur. Libunt in aduentibus suis. Id est in peccatis enormibus ab ipsis inuentis de malo in malum euadendo.

Iero. Infelix est qui a deo non corripitur. Si quis peccans non punitur: iste miser est.

Cassi. Putat enim peccator genus esse beneficium si suis voluntatibus permittatur expleri. cum dicat apostolus. Tradidit illos deus in concupiscentiam cordis eorum. in imundiciam et reliqua. Consequenter ostendit quod pena ista non ob aliud eis infligitur quam propter peccata eorum. unde dicit

Rico. Populus meus audivisset me. mihi obedire. dicitur. si in viis meis ambulasset. precepta mea observando que sunt viae perveniendi ad beatitudinem. Juxta Mattheum. xix. Si vis ad vitam ingredi: serva mandata. pro nichilo. Id est gratis vel pro modo dico. fuit enim mihi factum. L. forsitan inimicos eorum humiliasset. Id est demones et malos homines eis subiecisset. L. super tribulantes eos misisset manum meam. L. et potestatem defensionis mee. Et dicit forsitan non propter mutabilitatem voluntatis diuine que est immutabilis. sed propter veritatem hominis de bono in malum. propter quod frequenter impeditur diuine promissionis effectus. qui est sub conditione.

si homo perseveret in bono

Cassi. Unde et intelligere debemus quomodo a nobis auertitur deus non esse pietatis defectum sed magne vlcionis aculeum id est tormentum. Suspenditur etiam misericordiam a defensione sancto cui quomodo tribulationibus et afflictionibus temptantur. Sed iustos sic temptari patitur ut non deserat. Impios autem tribulari permittit ut se ab eis reddat alienum. Post dominica verba a saphimicos eius digna execratione rebarguit dicens

Rico. Inimici vero domini. Id est mali christianiliter meriti sunt ei. Precedens a promissa quod ei fecerant in baptismo. Mentuntur enim qui bonis se promissis obligantes in pessimos iterum relabunt errores. L. et erit tempus eorum in secula. L. et eorum punicio erit eterna. Translatio romana habet et erit tempus videlicet punitionum eternum quomodo illis dicitur. In ignem eternum. Et licet sine ei mentiti tamen ex abundantia pietatis sue. Obavit illos ex adipe frumenti in sacramento eucharistie. L. de petra melle. Translatio hebraica habet et de petra mellis. Id est de christo. L. saturavit eos. In de apostolus et ad corinthios. x. dicit. Petra autem erat christus. qui mel consolacionis administrat suis fidelibus. Sed quando fiunt ingrati de tantis beneficiis: deseruntur a deo et dimittuntur in desiderijs suis: et sic inimici domini effecti. erit tempus eorum in secula. **Aug.**

Nō ē sibi polliceat vnusq̄sq̄. ha-
bens facta nepharia. que regnuz
dei non possidebunt. Et dicat sibi q̄
mā habeo signū xpi a sacramētū
christi. Nō delebor in eternū. apo-
stol⁹ dicit. Fundamētuz aliud ne-
mo p̄t ponē p̄t id qd̄ est positū cri-
stus ihesus. Et seq̄tur infra. Alius
enim sup̄edificat aurū a argentūz
lapides preciosos. ali⁹ ligna. sti-
pulā fenū. saluus erit. sic tamē
quasi p̄ ignem. Ergo per ignem
purgor a propter fundamentum
id est christum non perdo. **Q**uid
es. Nunq̄d christianus suz. quid
aliud raptor adulterator et cetera
de quibus dicit ap̄ls. quomāz q̄
talia agunt regnū dei non posside-
bunt. Cert⁹ ergo talib⁹ p̄ peniten-
tiam non coredis regnū celorum
sp̄ras. non op̄mor q̄a qui talia
agunt regnum dei non possidebūt
Expone ergo inquis nobis ligna.
stipulam. fenū: qui edificant su-
per ip̄suz fundamentum. quomō
non pereant sed salui fiant. sic ta-
men quasi per ignem. Obscura est
quidem illa questio. sed nō possūz
breuiter dico fratres. sūnt omnes
omnino cōtemp̄tores huius secu-
li q̄ non herent dilectione aliq̄ fr̄e-
nis operibus sed casti. iusti. sancti
continentes. fortassis a omnia sua
vendentes. a paup̄ibus distribu-
entes aut possidentes ista tempo-
ralia tanq̄ non possidentes. a vtē-
tes hoc mundo tanq̄ non vtentes
Si tal es edificas super fundamē-
tum videlicet christum. aurūz a ar-
gentum a lapides p̄ciosos. Sūnt

autem alij qui reb⁹ infirmitati hu-
mane concessis inhxrent aliquam
tulū dilectione. non capit ille vil-
lam alienam sed sic amat suaz. vt
si p̄diderit. conturbetur. Non appe-
tit vxorem alienam. sed sic inxret
sue. vt modum non teneat prescri-
ptum in lege videlicet vt miscratur
ei liberorum pereandorum cā. non
tollit aliena sed ēpetit sua. a habz
iudicium cum fratre suo. contēdit
p̄ reb⁹ terrenis ampliq̄ q̄ de c; euz
cui promissum est regnum celorū
Non totum cor sursum eleuat: sed
aliquam eius p̄t in terram tra-
hit. Edificat talis lignum. fenū. sti-
pulam super fundamentum. Audi
ergo nō potes tenere possessionez
istam nisi dixeris falsū testimō-
um. a hoc non facere. christū in fū-
damento ponere est. veritas enīz
dixit. Os quod mētē occidit aīaz
Ergo si possessionē tuam diligis.
non tamen propter illam facis ra-
pimā neq; homicidiūz neq; falsū
testimonium dicis. non propt̄ il-
lam falsuz iuras. nec xpm negas
eo q̄ propter illam hęc non facis
christū habes in fundamento. S;
quia diligis illam. a cōtristaris si
p̄dis illam. non tamen p̄ponis
eam christo. nec sic amas eam vt
si dicatur tibi. Ipsam vis ante cri-
stum. Et si tristis eam p̄dis. plus
tamen amplecteris christuz quē
posuisti in fundamento. super hoc
fundamentum posuisti non aurūz
a argentum aut lapides p̄ciosos
sed ligna. fenū a stipulā. Saluus
ergo eris cum ardere cepit qd̄ edi-

fiat i: sic tamē quasi per ignem.
 Nemo em̄ sup fundamentū hoc
 edificans adulteria fornicationes.
 blasphemias. sacrilegia. ydolatri
 am. piuria. putet se saluū futū
 p ignē. quasi ista sint ligna. fenū
 stipula: sed qui vt dictum est edi
 ficat amor em frenoꝝ super funda
 mentū regni celorū & super ip̄m
 ardebit amor reū temporalium. et
 ipse saluus erit p ydoneū fūdamē
 tum dñm nostrū ih̄suz xp̄m q̄ est
 benedict⁹ in secula seculorū. Amē

Psalm⁹. lxxxi

Deus stetit in

Collecta Titul⁹ psal.
 asaph. Mistice exponi
 tur iste psalm⁹ ab Aug⁹ & Cassi.

Rico contra sacerdotēs & scri
 bas iudeorū. q̄ christū
 huilem & paupem iniuste condēp
 nauerūt ad mortē propt̄ qd̄ p di
 uinū iudiciū fuerunt a romanis te
 poraliter occisi & captiui & in iudi
 cio extremo sunt condempnandi

Collecta Moraliter vero idem
 psalm⁹ exponit a Je
 romimo alijsq̄ q̄busdā doctorib⁹

Rico contra puerfos iudices.
 arguēs eorum malici
 am & nequitia: & petens super hoc
 diuinā iusticiaz. Vnde asaph pro
 pheta primo dicit

Deus stetit in synagoga. idē
 in congregacione. Nam synago
 ga dicitur a syna quod est con et
 goge aggeracio. id est iudiciū

fm q̄ dicit̄ exo. xxij. Ad deos vtri
 usq̄ eā pueniet & abiudices. Et di
 cit̄ deus stare in congregacione iudi
 cū: quia daē videt & attente facta
 & dicta eorū. Ite subditur. In me
 dio autē deos diiudicat. & disce
 rit vtru in iudices iuste vel iniuste
 iudicent. & ideo subdit asaph con
 tra iudices puerfos. Lvsq̄ quo idē
 q̄ diu iudicatis iniquitate. iustifi
 cando partem iniquaz propt̄ mu
 nera vel fauorem. & facies pecca
 torum sumtis. id est psonas ma
 lorum propter eorum potentia vel
 aliam causam acceptatis.

Iero Quia si venerit pauper
 & venerit diues habens maluz ne
 gociam. vs personaz aspiciis:
 non ne

Rico Iudicate e
 gociuz. **Rico** genoz pupillo
 id est iusticia dētrādo. L humiles &
 paupere; iustificare. Idē suā iusti
 ciam conseruate. **R**ipite paupe
 rem de manu fortiorum eius. Idē
 de manu diuitis & iniqui. & egenū
 de manu peccatoris liberate. Idē euz
 calumpniatur iniuste

Hugo Et quia prauum iu
 diciū sepe prouēit
 ex ignorantia. Ite subditur

Nescierunt. Et quia peius ē not
 le scire. ideo sequitur. L neq̄ itelle
 erunt. Id est noluerunt scire iudici
 um meum. Vnde psalmus. Nolu
 it intelligere. vt tene ageret. Et q̄a
 pessimum est malū op̄ari. Ite
 subiungit. L in tenebris ābulāt.

Rico q̄a puerfitas affect⁹
 id est tēbras in intellectu
 .ffij.